

Premik z mrtve točke?

Ob koncu preteklega tedna sta bila na Koroškem dva politično važnejša dogodka: izredni občni zbor ÖVP in zborovanje zveze občinskih mandatarjev SPÖ. Oba politična dogodka moremo označiti kot skromen začetek volilnega boja za deželne volitve 1975. Avstrijska ljudska stranka, ki pripisuje del uspeha pri preteklih občinskih volitvah prav zadržanju v primeru dvojezičnih napisov, plava očitno na tem valu naprej. Verbalno sicer nima nič proti uresničitvi člena 7 avstrijske državne pogodbe, dejansko pa je prevzela popolnoma vse zahteve Heimatdiensta. Vsekakor je to izraz neprofiliranosti sedanjega vodstva ÖVP, v obratnem slučaju bi moralo vedeti, da zavlačevanje, predvsem pa „reševanje“ proti manjšini ne privede do zaželenega miru na Koroškem.

Novo vodstvo SPÖ z namestnikom deželnega glavarja Wagnerjem na čelu je prav tako verbalno za uresničitev člena 7 avstrijske državne pogodbe. Nenačelnost se izraža predvsem v stavku predsednika Wagnerja, da socialistična stranka ničesar ne bo več predlagala v zadevi manjšinske zaščite, da bo torej čakala na iniciativo iz vrst tranjekoroškim dialogom“, ko je pa prav stranka sama zabranila tik po občinskih volitvah učinkovito sodelovanje mandatarjev socialistične stranke s Slovenci na samostojnih listah. Tedaj bi tako govorjenje bilo vsaj iskreno.

Pomik naprej pa pomeni kljub temu imenovanje vladnega svetnika dr. Pavla Apovnika za slovenskega kulturnega referenta pri koroški deželni vladi ter vodjo urada za informacijo koroških Slovencev. Vendar bomo mogli v iskrenost tega koraka verjeti šele tedaj, ko bo tudi jasno, s kakšnimi sredstvi bo ta urad dejansko razpolagal. Vsekakor se bomo tudi naprej odločno borili proti morebitni „tihji želji“ koroških politikov vseh strank, da pač en urad za koroške Slovence pri deželni vladi zadostuje. Slovenci moramo dobiti dejansko možnost, da pri vseh uradih moremo zasesti pod enakimi pogoji kakor nemški sodeželani vsako mesto, tudi mesto vodje urada, okrajnega glavarja ali mesto direktorja bolniške blagajne. In to ne samo tedaj, kadar se Slovenec ne upa postaviti za Slovence ali pa kadar pač nujno rabijo nekega alibi-Slovence za dokaz tolerance, marveč vedno v vsakdanjem življenju.

Informaciji slovenskega prebivalstva, oz. izvoljenih slovenskih predstavnikov v občini pa bo brezdvomno služil sobotni seminar Kluba slovenskih občinskih odbornikov pri Antoniču na Reki pri Št. Jakobu v Rožu. Po vsem, kar je bilo nakazanega, bo omenjeni dogodek brez dvoma tudi družbeno-političnega značaja, saj je pričakovati že na podlagi tehtnosti predavanj več načelno- in dnevopolitičnih izpovedi. W.

Dr. Pavel Apovnik na urad deželne vlade

Dr. Pavel Apovnik, namestnik okrajnega glavarja v Velikovcu, je bil imenovan za vodjo slovenskega kulturnega referata pri uradu koroške deželne vlade. To je del deželni glavar Sima in tudi obrazložil položaj tega mesta, ki je novost v sedanjem ustroju urada deželne vlade. Referat dr. Apovnika bo obsegal področje informacij ljudskega izobraževanja in kulture. Svoje

Ob spominu na prestane vojne grozote živeti v delu za mir in prijateljstvo!

SVEČANO ODKRITJE SPOMENIKA-KOSTNICE UMRLIM SLOVENSKIM INTERNIRAN- CEM V GONARU

- Trdno voljo „Ob spominu na prestane
- vojne grozote živeti v delu za mir in pri-
- jateljstvo“, sta poudarila predstavnika
- jugoslovanske in italijanske vlade na
- svečanem odkritju spomenika-kostnice
- Slovincem, padlim in umrlim v Gonarsu
- v Italiji.

„Da naše obmejne pokrajine, razrušene od tolikih vojn, ki pa jih združuje toliko tradicije in navad, ne bi nikoli več poznale vojnih grozot deportacij, koncentracijskih ta-

borišč. Naj bo ta kostnica s svojimi nedolžnimi žrtvami, umrlimi daleč od svojih domov, trajen opomin, ki naj nas spominja, kako dragoceni vrednosti sta mir in svoboda in kako si moramo zmerom prizadevati, da nam ti dragoceni vrednosti ne bi bili nikoli odvzeti.“

S temi treznimi besedami je v ponedeljek župan Gonarsa Guido Toso ob odkritju spomenika 453 jugoslovanskim internirancem, umrlim v Gonarsu in bližnjih taboriščih, ter 1000 drugim, padlim in pogrešanim na širšem področju severne Italije, skle-

nil svoj pozdrav predstavnikom vlad ter civilnim in vojaškim oblastem Jugoslavije in Italije.

Potem je član izvršnega sveta Jugoslavije Ivan Franko v svojem govoru povedal med drugim tole:

- „Današnja komemoracija je še ena
- priložnost, da ob pietetnem spominu na
- umrle, padle in izginule ugotovimo, da
- je ta spomenik rezultat skupnega spo-
- štovanja padlih, toda tudi rezultat dobrih
- odnosov in večletnega sodelovanja med
- našima državama kakor tudi obojestrans-
- ske želje, da se obstoječi prijateljski od-
- nosi še bolj utrdijo. Spomenik-kostnica
- je zgrajen po zaslugi razumevanja in
- pomoči italijanske vlade, ki je omogo-
- čila realizacijo meddržavnega sporazu-
- ma, sklenjenega med vladama Jugosla-
- vije in Italije leta 1964.“

Na koncu se je predstavnik Ivan Franko poklonil spominu vseh padlih in umrlih Jugoslovancev, ki so pustili svoja življenja na italijanskih tleh za svobodo italijanskega in jugoslovanskega naroda.

Predstavnik italijanske vlade, Mario Toso pa je med svojim izvajanjem, prežetim z duhom spoštovanja do jugoslovanskih žrtev fašizma v drugi svetovni vojni, poudaril, da je to srečanje jugoslovanskega in italijanskega prebivalstva v Gonarsu dokaz, da preveva narode in vladi obeh držav trdna volja, živeti v miru, v obrambi svobode, neodvisnosti in demokracije.

„Dogodki preteklosti nas vabijo,“ je dejal Toso, „da se zamislimo ob tem spomeniku. Vojna nam je pokazala marsikaj, zlasti pa, kako velike so vrednote svobode in demokracije. Mlade generacije morajo o tem premišljevali in tako srečanje jim mora biti vodilo za njihovo delovanje.“

Vljudno vas vabimo na

5. koroške kulturne dni

ki bodo v času od 27. do 29. decembra 1973
v DELAVSKI ZBORNICI V CELOVCU.

Predavanja letošnjih Koroških kulturnih dni bodo obravnavala narodnostna, gospodarska, jezikovna, umetniška in zgodovinska vprašanja. Predavanja in razprave bodo deloma v manjših strokovnih krožkih.

Spored bo zaključila podijska diskusija med znanstveniki, politiki in časnikarji večinskega naroda ter med Slovenci s Koroške in Slovenije o temi

„25 let deklaracije človečanskih pravic — ideja in koroška resničnost“.

V času Koroških kulturnih dni bo v Delavski zbornici odprta razstava O KMEČKIH PUNTIH NA SLOVENSLEM.

V četrtek, dne 27. decembra, ob 20. uri, bo v modri dvorani Doma glasbe v Celovcu LITERARNI VEČER, na katerem bodo brali iz svojih del znani pisatelji in pesniki iz Slovenije.

S sporedom bomo začeli v četrtek, ob pol deveti uri dopoldne.

Za pripravljalni odbor:

dr. Pavle Apovnik, l. r.

dr. Janko Zerzer, l. r.

Seznanjanje svetovne javnosti s cilji konference o manjšinah

DUNAJ. — Pripravljalni odbor za mednarodno konferenco o manjšinah je pretekli teden priredil na Dunaju, v Bruslju in Bonnu tiskovne konference, da bi seznanil evropsko javnost z nameni, vsebino in cilji konference, ki bo od 27. do 31. maja prihodnje leto v Trstu. (O pripravljalni konferenci o manjšinah, ki je bila v Nabrežini pri Trstu smo že poročali v našem listu.) Pred konferencami na Dunaju, v Bruslju in Bonnu, so bile tiskovne konference v Londonu, Zürichu in Parizu. Zadnje tako posvetovanje pa bo verjetno prihodnji teden v Beogradu.

V Bruslju in Bonnu sta tako posvetovanji prav dobro uspeli. Na Dunaju pa je imela tiskovna konferenca poseben značaj, ker so

bili poleg Zanettija, predsednika pripravljalnega odbora, navzoči še vsi štirje slovenski člani: dr. A. Lokar, dr. K. Šiškovič, dr. Drago Štoka in L. Volk. V klubu „Concordia“, kjer je bila ta konferenca na Dunaju, so se zbrali zastopniki največjih avstrijskih časopisov, radia in televizije.

Predsednik pripravljalnega odbora Zanetti je navzočim razložil izhodišče, cilje, obseg in tematiko majske konference. V teku dialoga z novinarji je prišlo do izraza, da so bila izhodišča krajevni problemi slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, da pričakujejo Slovenci v Italiji določene konkretne rezultate v smeri vsestranske ureditve njihovih vprašanj. V odgovoru je bilo pomembno, da je Zanetti ponovno poudaril, kako je pričakovati aktivno sodelovanje Slovencev in predstavnikov „etničnih“ skupnosti na konferenci v nasprotju s ponovljeno tezo dr. Veiterja o „konferenci o manjšinah“, kot objektu zanimanja. Prav tako je močno odjeknila tudi teza, naj bo večina dovezetna za probleme manjšine, ki jih mora reševati v duhu demokracije in konstruktivnega sodelovanja, saj ima v svojih rokah vse vzvode oblasti, ki jo je nemalekrat zlorabljala na škodo manjšine.

novo delovno mesto bo dr. Pavel Apovnik nastopil že v začetku januarja.

Narodni svet koroških Slovencev, ki je že vedno zahteval ustanovitev takega referata, čestita podpredsedniku Zveze slovenskih organizacij dr. Pavlu Apovniku k temu imenovanju.

Hkrati veljajo naše čestitke tudi njegovemu imenovanju za višjega vladnega svetnika.

OBJAVA

V soboto, dne 15. decembra 1973, ob 1/210. uri dopoldne bo v modri dvorani Doma glasbe (Konzerthaus) v Celovcu občni zbor Združenja staršev z običajnimi poročili, razrešnico in volitvijo novega odbora.

Na sporedu je tudi zanimivo in aktualno predavanje g. univ. prof. dr. Antona Trstenjaka o perečih vzgojnih problemih v zvezi z današnjo dijaško mladino. Starši dijakov Slovenske gimnazije in vzgojitelji so prisrčno vabljeni.

Istega dne popoldne bo od 13. do 16. ure na Zvezni gimnaziji za Slovence „DAN STARŠEV“. Starši lahko izrabijo priložnost, da se pomenijo s profesorji o učnem uspehu svojih otrok. Prisrčno vabljeni!

Ravnateljstvo
Zvezne gimnazije za Slovence

Prenasičeni in gladovni

Suhoparne statistike dokazujejo, da gladije več kot polovica človeštva. Najbrž niti ni možno izpodbiti trditve, da je število gladovnih še višje od dveh tretjin. To je približno toliko, kot bi gladovalo v Avstriji okoli pet milijonov ljudi. Ne ravno malo, kajne? Evropa ne pozna lakote vsaj dobrih dvajset let več, in tisti, ki so žrli leta 1945 celo podgane, samo da bi preživel, si seveda sploh ne morejo misliti, da bi še danes kje gladovali ljudje. Danes, leta 1973. Ko so v Evropi mize preobložene, ko imajo uprave velikih mest polno težav prav zaradi ogromnih odpadkov od miz. Ob teh odpadkih se namreč izvrstno mastijo in množijo podgane, ki so bile leta 1945 še prave poslastice. Podgane, ki so poslastice pri tistih ljudeh, ki si niti sanjati ne upajo, da bi se kdaj v svojem življenju najedli do sitega.

Novi imperializem podrl Biafro

Pred leti so pretresle svet slike iz Biafre. Iz tiste Biafre, ki jo je zaklal novi imperializem (ni ravno treba, da se pojavlja imperializem pod zastavo „imperialističnih zahodnih“ držav; isto velja tudi za kolonializem). Takrat smo tudi brali, da so bile podgane prava poslastica. Nedaleč od nekdanje Biafre, v isti Afriki, ki je pomagala zaklati to mlado državo, crkajo danes tudi od lakote. V državah južno od Sahare, ki loči črno, revnejšo Afriko od tako imenovane arabske ali bele severne Afrike, ki je po zaslugi petroleja, črnega zlata, trenutno še nekoliko bogatejša. Da pa živijo tam ob tem ogromnem naravnem bogastvu ljudje v nepopisni revščini, tega tukaj ni treba posebej poudarjati. Vladajoči sloji imajo seveda vsega zadosti, o revnih množicah pa se v uradnih komunikacijah in pri veličastnih državnih obiskih ter meddržavnih manifestacijah itak ne govori.

Južno od Sahare strašna lakota

V državah južno od Sahare torej crkajo ljudje kot muhe. Dolgo časa se ni zvedelo, kaka lakota divja tam. Deloma je to krivda prizadetih držav, ki niso pustile v svet novic o katastrofi. Najhujši vzrok je seveda dolgotrajna suša, ki je spreminila nekoč rodovitna polja v puščavo. Vzrok pa je tudi pri razvitih državah, ki niso nudile mladim afriškim državam prave pomoči.

Afričani so prejeli denarno pomoč in razne kredite pa seveda izdatno vojaško pomoč. Kam je šel ves ta ogromni denar, tega niti ni težko preveriti. Veliko denarne smetane so posneli vladarji. Njim ne primanjkuje ničesar. Ogromno denarja je šlo za vojaške potrebe. Komaj je postala država samostojna, že se je napihnila birokratsko v neznanstvo žabo, ki je žrla in žrla. Vsaka država je hotela imeti najboljšo vojsko, torej so skidali v tisti strahotni sod denarja še in še. Precej denarja se je porazgubilo kot voda v puščavskem pesku. Tisti, katerim naj bi bil namenjen, pa v številnih primerih niso videli nikdar ne denarja ne njegovega blagoslova.

Ob tem škandalu so imeli največje dobičke bogati. Tisti, ki so menda dajali tako strahansko radodarno, so takoj spet polnili svoje polne žepke. Bogati so se bogatili, v isti družini z njimi sloj „novih“ domačih bogatašev. Reveži pa so se pogrezali v čedalje hujšo revščino. Pas južno od Sahare, od Mavretanije pa do Etiopije, je trenutno eno samo vežbališče generala, ki mu je ime smrt. Ravno v Etiopiji so menda razmere nepopisno strašne. Dolgo časa nismo zvedeli ničesar iz Etiopije prav zaradi tega, ker cesar Haile Selasie ni dovolil, da bi sunile v svet novice, ki bi utegnile škodovati ugledu te najstarejše svobodne afriške države.

V Afriki tudi bogate dežele

Pa so v Afriki države, ki ne vedo, kam z bogastvom. V državah tako imenovane arabske Afrike so velikanska nahajališča nafte. Libijski predsednik Gadafi je sicer napravil nekaj reform, ki so močno dvignile blaginjo v njegovi državi. Bogata s petrolejem je tudi Alžirija. Človek bi si mislil, da bosta ti dve državi uporabili denar zlasti za izboljšanje razmer domačega prebivalstva. Da bodo zgradili tam primerno podlago za gospodarstvo, ki naj bi napredovalo tudi takrat, ko bodo usahnili petrolejski vrelci za vekomaj. Dobro, zgodilo se je nekaj v to smer. A vprašanje je, če prebivalstvo sploh more slediti temu hitremu razvoju. Mnogo znakov kaže, da se kuha nad tema dvema državama

in tudi nad drugimi državami neurje, ki utegne imeti dolgočasne in globoke posledice. Da ne govorimo o vprašanju staroselcev, Berberov, ki nimajo prav nobenih narodnih pravic.

Pretrgani diplomatski odnosi z Izraelom

Skoraj vse afriške dežele so pretrgale diplomatske odnose z Izraelom. Izrael je delal napake, in dela jih še zdaj. Naposled, napake delajo vse države. Vzrok za prekinitve je na papirju ta, da se Izrael ni umaknil z ozemelj, ki jih je zasedel leta 1967. Po vojni, ki so mu jo vsilili arabski sosedi. Če je Izrael udaril kot prvi, je pač tako, kot bi udaril kot prvi človek, ki mu nastavi drugi nož na grlo. On pa je bolj spreten, se brani in jih potolče. Dejanski vzrok je seveda iskati v denarju. Arabci imajo petrolej, petrolej jim prinaša — ne vsem, množice so blazno revne — ogromno bogastvo, s tem politično moč. Tega denarja pa Izrael nima. In ker tudi nima petroleja in je samo majhna država, majhnega pa lahko tepeš, je pretrgala večina afriških držav diplomatske odnose, pod pritiskom arabskih držav. V raznih državah južno od Sahare so divjali upori muslimanskih plemen, ki so jih podpirale arabske države. In ti upori so ponehali, ko so se prizadete države prelevile na protizraelsko smer. Pa je bil Izrael tista država, ki je nudila zelo pametno gospodarsko pomoč. Ne v denarju, ampak s strokovnjaki, ki so pokazali domačinom, kako obdelovati polja s sodobnimi sredstvi, kako namakati, kako u-

pravljati gospodarska podjetja in podobno. Z denarnimi injekcijami stvar ni rešena. Treba je pokazati in privzgojiti domače strokovnjake. Samoumevno pa je tudi, da pri vsakršni pomoči išče vsaka država — kot tudi vsak človek — nekaj koristi tudi zase. Izrael je skušal pridobiti prijatelje južno od držav, ki so pod oblastjo Arabcev. Za zdaj moramo reči, da mu je to spodletelo. V zgodovini in tudi v politiki pa ni nič dokončnega. Zlasti pa ne na celini, ki tako močno prekipava od raznih vrenj, kot Afrika. Kolonialisti so sicer po večini odšli, njihove ustanove in protinaravne meje pa so ostale.

Pomoč prišla verjetno prepozno

Veliko se sliši o afriški solidarnosti. Gladovni reveži potrebujejo zlasti živila. Pričakovati bi bilo, da bi se Arabci oddolžili črni Afriki za poslušnost z izdatno pomočjo ob trenutni katastrofi. A vse kaže, da še ni zamrla značilna miselnost belega Arabca, ki vidi v črnem Afričanu predvsem sužnja. V tem se res ne razlikuje veliko od drugih oholih belih slaboumežev, ki še danes zatrjujejo in celo dokazujejo „znanstveno“, da je črni človek bolj neumen in manj vreden od belega.

Pomoč lačni črni Afriki se je začela vse prepozno. Začela se je šele pet minut po dvanajstih. Maščujejo se pa tudi napake bližnje preteklosti, ko so bile prizadete države že samostojne. In vprašanje je, če se bo sploh še moglo veliko pomagati. Mrtvi ne potrebujejo več pomoči. Njihove kosti pa vpijejo proti nebu in obtožujejo vse tiste, ki so soprispevali, da je smrt našla v Afriki tako ogromno bojišče, na katerem je izvajala pomembno zmago.

Jože Wakounig

SAK in koroški Slovenci

- Prinašamo izvleček načelnega dela govora, ki ga je imel 8. decembra na občnem zboru Slovenskega atletskega kluba v Celovcu dr. Zdravko Inzko.

„Današnja sodobna družba išče vedno spet novih oprijemov za reševanje družbenih problemov. Za nas koroške Slovence je narodnostno vprašanje s ciljem ohranitve slovenskega življa v deželi eminentno važno družbeno vprašanje. Vseprisod je mladina tista, ki prinaša narodom in skupnostim nove, sveže ideje s ciljem, da preobrazijo življenje ter ga usmeri novim ciljem nasproti. V tej luči je treba presojsati in vrednotiti pomen slovenske enajstorice, ki se je pojavila v preteklih treh letih na nogometnih igriščih kot Slovenski atletski klub v občinah dvojezičnega ozemlja tudi tam, kjer kulturno, gospodarsko in politično slovenski življenj ne zmora več močnejše vplivati na družbeni položaj občine in okolice.

Z le mladini lastno dinamiko je ponesel Slovenski atletski klub slovensko misel z novimi, sodobnimi oprijemi na naše ozemlje. Afirmiral pa je to misel tudi v drugih občinah dežele, kjer je imelo prebivalstvo prvič priliko spoznati mladino slovenske narodne manjšine na Koroškem, mladino manjšine, ki je napram večinskemu narodu le številčno v manjšini, kvalitetno pa želi z njimi tekmovali na vseh področjih javnega življenja.

V tem sklopu pa zavzema dandanes šport dominantno mesto v družbi, ne krepki le telesa in duha, ne utrjuje le odpornost mladega človeka, temveč gradi mostove sporazumevanja med ljudmi in narodi. V tem smislu smo — kljub temu, da smo politično neodvisna skupina — deželno-politično gledano s Slovenskim atletskim klubom vzpostavili za sožitje in sodelovanje v deželi lahko najtrdnjšo povezavo, ki naj bi vezala oba naroda v južnem predelu naše dežele ter na Koroškem sploh. Nogometne igre, ki jih je Slovenski atletski klub izvršil v nadregionalnih okvirih s svojimi gostovanji, pa kažejo razsežne možnosti, ki se nam odpirajo s športom tudi v teh pogledih.

Nismo se odločili pri našem klubu samo za nogometno društvo, temveč za atletski klub, ki naj bi razširil v prihodnjih letih svoj aktivnost tudi na druga športna področja, v katerih naj se afirmira slovenska mladina, z njo pa koroški Slovenci v deželi in preko

nje. Današnji čas nam nudi nešteto možnosti. Poslužiti se jih hočemo kot enakopravni člani družbe. In v kolikor se moramo za enakopravnost danes še truditi, bodo tudi naša skupna prizadevanja na področju športa služila k uveljavitvi slovenskega elementa v deželi.

V ospredju naših prizadevanj bo vedno ideja humanizma, pristna človečnost z optimističnim pogledom na svet. Gojiti hočemo solidarnost z vsemi športniki v deželi, z mladino v naši državi in v sosednjih deželah, solidarnost z vsemi, ki se zavzemajo za pravo osebno svobodo, za resnično človekoljubje in človeško dostojanstvo. V službi teh prizadevanj želim Slovenskemu atletskemu klubu mnogo uspehov pri njegovih prizadevanjih. Kot v prvi fazi njegove aktivnosti se bomo tudi v bodoče zavedali nujnosti, da moramo strniti vse sile, da čim uspešneje prodremo in uspemo.“

(Poročilo o občnem zboru SAK glej na 6. strani.)

Italijanski zunanji minister za prijateljstvo z Jugoslavijo

- Kot se je izvedelo iz Beograda, je tamkajšnji list „Večerne novosti“ ob 30-letnici nove Jugoslavije, zaprosil zunanje ministre sosednjih držav za odgovor na vprašanje: „Kakšna je Jugoslavija kot sosed“?

- List „Večerne novosti“ je v svoji slavnostni številki prinesel med drugim tudi izjavo italijanskega zunanjega ministra Aida Mora.

Aldo Moro je v beograjskem časopisu izjavil, da verjame, da tolmači mišljenje Italijanov, če reče, da Italijane in Jugoslovane združujejo predvsem človeške simpatije in dejstvo, da potek dogodkov in skupna usoda vedno bolj približuje narode obeh držav. To potrjuje tudi izmenjava številnih pomembnih obiskov jugoslovanskih in italijanskih državnikov v zadnjih dvanajstih letih, kakor tudi srečanja kulturnih delavcev, tehnikov in ekonomistov obeh držav. Po besedah italijanskega zunanjega ministra so pobudniki vedno globljega prijateljstva med obema državama bili med drugim najplemenitejši umi italijanskega preporeda od Mazzinija do Cavourja, v dobi, ko so narodi obeh držav bili skupno bitko za doseg nacionalne enotnosti in neodvisnosti.

Danes tako prijateljstvo, je poudaril Moro, omogoča Jugoslaviji in Italiji, da postavita na trdne temelje svoje odnose sodelovanja, ob medsebojnem in doslednem spoštovanju načela suverenosti in enakopravnosti ter nevmesavanja v notranje zadeve. Moro je na kraju svoje izjave izrazil željo, da bi ta pozitivna stvarnost v italijansko-jugoslovanskih odnosih, ki jih označujejo nenehni ljudski stiki, intenzivna gospodarska izmenjava, večanje turizma in stalni razvoj industrijskega, tehničnega in znanstvenega sodelovanja, bili vedno plodnejši v skupnem interesu.

DENARNA POMOČ IZRAELU

Izraelski finančni minister Pinhas Sapir je izjavil, da so ameriški Židje obljubili 750 milijonov dolarjev (ali okroglo petnajst milijard šilingov) pomoči Izraelu.

Po njegovih besedah so ameriški Židje je ponudili, da bodo kupili tudi vojne obveznice izraelske vlade v vrednosti 650 milijonov dolarjev.

Sapir je še povedal, da Židje v zahodnih državah nameravajo kot pomoč Izraelu zbrati še 500 milijonov dolarjev (okoli 10 milijard šilingov). Sicer pa se izraelska nabiralna akcija še vedno nadaljuje v vseh židovskih skupnostih po svetu.

Nevtralnost - obramba manjšine

DUNAJ. — Parlament je minuli torek v okviru proračunske debate z glasovi SPÖ in FPÖ sprejel „zunanje zadeve“.

Poslanci v parlamentu, ki so razpravljali o proračunu zunanjega ministristva (ki znaša 731,7 milijona šilingov) je šlo v bistvu za teme: nevtralnost, deželna obramba, manjšine in Južna Tirolska.

Dotaknili so se tudi schönauške afere. (Našim bralcem smo o tej zadevi v našem listu izčrpnoročali. Palestinski teroristi so konec septembra udarili tudi v Avstriji in s tem izsilili od naše vlade, da je zaprla taborišče Schönau, ki je služilo sovjetskim Židom kot prehodno taborišče, za nadaljnjo pot v Izrael.)

● **Nevtralnost:** Za Avstrijsko ljudsko stranko je povzel besedo poslanec Kurt Fiedler in očital zunanjemu ministru, češ da se Avstrija tačas obnaša kot kaka neblokvska država in da drsi naša nevtralnost v nevtralizem. Odgovoril mu je socialistični poslanec Czernetz, ki je dejal, da pomeni nevtralizem ideološko nevtralnost in to ne more trditi od vlade.

● **Deželna obramba:** Za opozicijo sta zahtevala tako poslanec Fiedler in Franz Karasek (oba ÖVP) ter Otto

Scrinzi za FPÖ, da naj zunanji minister poda izjavo k nevtralnosti obrambi. Karasek je očital dr. Rudolfu Kirchschrägerju, da je očitno ravnodušen do zvezne vojske.

● **Manjšine:** Prav tako sta ÖVP ter FPÖ soglasno očitali vladi, da je zaradi dvojezičnih tabel povzročila nepotreben spor in s tem poslabšala odnose s sosednjo državo. Poslanec Avstrijske ljudske stranke Alois Mock je ob tej priložnosti izjavil, da hoče njegova stranka aktivno sodelovati pri reševanju spora o dvojezičnih krajevnih tablah.

● **Južna Tirolska:** Svobodnjaški poslanec Otto Scrinzi je očital Italiji, češ da zavlačuje izvajanje južnotirolskega „paketa“. Hkrati je vprašal ministra dr. Kirchschrägerja, če se je o tem vprašanju pogovarjal z južnotirolskimi strankami. Poslanec dr. Felix Ermacora (ÖVP) je označil izvajanje „paketa“ kot zadovoljivo. Italija je pri obravnavanju operativnega koledarja (paket) prispela do točke 11, Avstrija pa do 9. točke.

Končno je voditelj svobodnjaške stranke Friedrich Peter izjavil, da njegova stranka sprejema proračun „zunanje zadeve“, ker se mora kritika umakniti državopolitičnim interesom.

P. Bernard Ambrožič - umrl

Teško bi med vsemi Slovenci po svetu dobili človeka, ki bi bil tako vsestranski, ki bi toliko storil v verskem, narodnem in kulturnem oziru za svoje rojake kot prav p. Bernard Ambrožič, ki je 23. oktobra umrl v Sydneyju v Avstraliji, star 81 let. Hvaležnost zahteva, da se ga spominjamo.

Rojen je bil 20. aprila l. 1892 v Dobrovi pri Ljubljani kot France, ko pa je po maturi vstopil v frančiškanski red, je dobil redovno ime Bernard. Novo mašo je imel leta 1915 med prvo svetovno vojno.

Bil je najprej katehet v Mariboru, nato je študiral na ljubljanski univerzi klasične jezike in slavistiko. Javil se je za misijone na Kitajsko, pa so ga povabili na delo med rojaki v Ameriko. Kot misijonar slovenskih izseljencev je mnogokrat prepotoval Ameriko po dolgem in počez, pa tudi mnogo pisal in urejeval mesečnik »Ave Marija« in »Koledar Ave Marija«. Ustanovil je slovensko faro v Detroitu in »Baragovo zvezo«, vseameriško ustanovo za Baragovo beatifikacijo in je postal predstojnik vseh slovenskih frančiškanov v USA. Razživel je tudi dušno pastirstvo med Slovenci v Kanadi.

Po drugi svetovni vojni je organiziral »Ligo katoliških slovenskih Amerikancev« s sedežem v New Yorku, ki je storila ogromno dobrega za novodošle priseljence in begunce in je vse svoje moči razdal v pomoč rojakom.

Leta 1955 je odšel v Avstralijo, kamor

se je priseljevalo vedno več Slovencev, da bi jim bil dušni pastir, pa tudi svetoval in pomočnik v vseh težavah. Ni mogoče popisati vseh njegovih žrtev in dobrih del, gotovo je največji dobrotnik avstralskih Slovencev. Izdal je verski mesečnik »Misli«, kjer je največ sam pisal, saj je bil rojen pisatelj.

V Ameriki in v Avstraliji je ob vsem delu veliko pisal: povesti in krajše črtice. Znal je tako duhovito, prijetno in veselo pisati, da so ga vsi radi brali. Izmed njegovih spisov je tudi Mohorjeva družba v Celovcu izdala dve knjigi: »Tonče s Sloma« (Slomškov življenjepis) in »Domislice«.

Zadnji dve leti je vedno bolj bolehal, bil dvakrat operiran, se malo popravil, toda rak je neusmiljen. Ko smo ga letos v času evharističnega kongresa obiskovali v bolnišnici v Sydneyju, smo že mislili, da bomo tam pri njegovem pogrebu. Toda p. Bernard je imel silno voljo do dela in življenja, bil optimist in še vedno poln humorja in je kljuboval bolezni še devet mesecev. Pokopali so ga ob veliki udeležbi hvaležnih Slovencev 31. oktobra na slovenskem oddelku sydneyjskega pokopališča.

Bil je vedno reven, ker je vse razdal potrebnim. Toda 60 let biti z vsemi talenti in moči in službi Cerkev in bližnjemu, predvsem slovenskim izseljencem, je veliko bogastvo. Zasluži veliko plačilo pri Bogu in naš hvaležen spomin!

V. Z.

UČENKE GOSPODINJSKE ŠOLE V ŠT. RUPERTU bodo

PRIREDITEV

ponovile v nedeljo, 16. decembra, ob pol treh (14.30) v ŽVABEKU v farni dvorani in še istega dne, 16. decembra, zvečer ob 19. uri (sedmih) v VOGRČAH.

Prisrčno vabijo gojenke gospodinjske šole v Št. Rupertu.

Napad na avstrijskega Nobelovega nagrajenca

SAMOKRITIKA KONRADA LORENZA

Avstrijec Konrad Lorenz, ki je prejel Nobelovo nagrado za medicino, in sicer za organizacijsko delo in za izdelavo modelov o obnašanju v družbi.

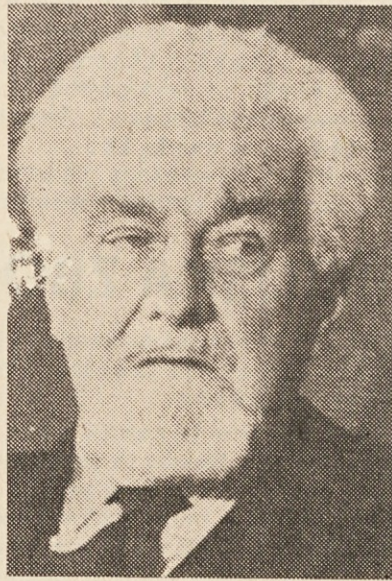
Na tiskovni konferenci je znanstvenik Konrad Lorenz v nedeljo v Stockholmu obžaloval, da je bil nekaj časa naklonjen nacionalistični ideji. Dejal je: »Sedaj sem

ih, nato pa na sesalcih. Končno so prešli na človeka, kjer so odkrili marsikaj zanimivega; med drugim so pojasnili vzrok prvega otrokovega smehljaja in navezanost matere na otroka.

Švedski kralj Gustav XVI. je v ponedeljek osebnostno podelil nagrade trem učenjakom v znesku 510.000 švedskih kron (okoli 3 milijone šilingov). V švedskem tisku so podelitev Nobelove nagrade Avstrijcu Lorenzu močno kritizirali, zaradi nekdanjih njegovih nagnjenj do nacionalsocializma. Karl von Frisch se je zaradi bolezni opravičil, nagrado je prevzel njegov sin Otto.

Neposredno pred odhodom v Stockholm je Lorenz pretekli petek na Dunaju izjavil:

„Očitno so mi, da sem leta 1940 v nekem svojem delu uporabil besedo ‚rasno sovraštvu‘. Nisem hud, ker me kritizirajo, vendar moram jasno povedati, da so moja takratna izvajanja napačno razumeli, deloma celo izmalčili. Obžalujem pa hudo, da sem se tedaj vobče posluževal terminologije tistega časa, ki je postala strašno orodje v rokah brezvestnih ljudi. Številni poštenu avstrijski znanstveniki so pričakovali od nacionalsocializma mnogo dobrega, potem pa so se z grozo odvrnili od njega, kot jaz. Kdor mi očita, da sem simpatiziral s tisto grozno ideologijo, naj prebere moje knjige, pa se bo prepričal o mojih resničnih nazorih. Vse moje znanstveno raziskovanje je služilo le humanim ciljem — samopoznanju človeka.“

drugačnega mnenja, glede nacizma. Hudo mi je žal, ker sem bil nmenja, da bi se mogla ta doktrina spraviti v sklad z resnico. Pokazalo se je, da je ta doktrina popolnoma napačna.«

Skupaj z našim avstrijskim znanstvenikom, sta prejela Nobelovo nagrado še na Holandskem rojeni učenjak Nikolaas Tinbergen ter Avstrijec Karl von Frisch. Vsi trije učenjaki so pričeli svoje raziskave najprej na živalih: ribah, žuželkah in pti-

ALOIS HERGOUTH: „POSTAJE V VETRU“

Te dni je izšla nova zbirka lirskih pesmi Aloisa Hergoutha, »Postaje v vetru«, ki jih je izdala založba Styria v Gradcu. Hergouth, znan tudi po prevodih Kajetana Koviča in Alfonza Koprive ter po izvrstni reportaži o tem avstrijskem pesniku slovenskega rodu književnika Franca Forstneriča velja zdaj za najboljše avstrijskega lirika.

Rojen je bil 31. maja 1925 v Gradcu, po študiju narodopisja je bil sprva svobodni umetnik in novinar, od leta 1963 pa je asistent na inštitutu narodopisja na graški univerzi. Je tudi glavni ustanovitelj kulturne institucije »Forum Stadtpark« v Gradcu, kjer so že nastopali tudi naši leposlovci,

s katerimi goji Hergouth tesne prijateljske stike. Izdal je več zbirk, katerih ena »Ladje, otoki, skržati«, je posvečena jadranski dalmatinski pokrajini in njenim ljudem.

POUK V ALBANŠČINI

NIŠ. — Tri občine na jugu Srbije — Bujanovac, Preševo in Medvedja, v katerih žive pripadniki albanske narodnosti, so pri prosvetno-pedagoškem zavodu v Vranju ustanovile pedagoško službo, ki bo skrbela za pouk v albanščini. Preučevala bo probleme mešanih šol v teh občinah, zlasti v oddelkih, kjer snov predavajo v albanščini. Sicer pa pri pouku v srbskohrvatskem jeziku v teh šolah, uporabljajo isti program izobraževanja kot v vseh šolah ožje Srbije.

Koroški Slovenci trpijo diskriminacijo

Članek pod gornjim naslovom je izšel v brazilskem listu „O Estado de Sao Paulo“, 15. julija 1973, na strani 88, izpod peresa Giovannija Božiča. Ker govori članek o koroških Slovencih, ga v slovenskem prevodu objavljamo v celoti. Spis zlasti dokazuje, da se zanimajo za slovensko koroško problematiko celo veliki narodi v Latinski Ameriki.

(Op. ured.)

Avstrijski kancler dr. Bruno Kreisky je ob izbruhu neonacistov proti koroškim Slovincem (južna Avstrija) vzkliknil: „Vedno je tako: najprej so proti Slovincem, potem proti delavcem tujih narodnosti in končno začnejo pogon proti Judom“ (Die Presse, 4-11-1972).

Svetovno znan je nacistični pokol avstrijskih Judov. Leta 1934 jih je bilo 176.034; leta 1961 pa le 8.354.

Znana je tudi udeležba Avstrijcev v nacistični stranki, posebno pa Adolfa Hitlerja. Manj pa je znano nacistično preganjanje Slovencev na Koroškem. To preganjanje, čeprav bolj prikrito, se še v današnjih dneh dogaja. Slovenci so začeli naseljevati Koroško v VI. stoletju in ustanovili neodvisno kneževino. V VIII. stoletju so si jih podvrgli Bavarci in jih vključili v kraljestvo Karla Velikega in kasneje v avstroogrsko cesarstvo do 1918.

Germanizacija manjšine se je začela s pokristjanjenjem in podložnostjo Bavarcem, tj. pred dvanajstimi stoletji pa do danes. Slovenci so se narodnostno ohranili izključno v jugozahodnem delu dežele.

Od konca prve svetovne vojne tudi Slo-

venci, kot narodna manjšina, sestavljajo avstrijsko republiko. Od leta 1938 pa do 1945 je bila dežela pod nemško oblastjo.

Problem narodne manjšine je zelo drugačen kot ga poznamo iz ameriškega okolja in ameriških doseljencev. Člani evropske manjšine po navadi živijo na tistem ozemlju že daljšo dobo, včasih več stoletij. — Včasih so se prej naselili kot pa večinski narod, s katerim živijo v isti državi. Če je manjšina ločena od narodnega telesa, je zato, ker ni imela sreče, da bi se vključila v matično državo ali je bila ločena od nje zaradi višjih sil. Njih stanje je različno v različnih državah. Sedanje stanje slovenske manjšine na Koroškem je zelo kočljivo. Prejšnja preganjanja so Slovincem vcepila strah in molčečnost, medtem ko večinskemu narodu vžiga predrzno in izzivalno napačnost dan na dan.

Slovenski sedemletni križev pot je pričel z vdorom nacističnih čet na Koroško. Hitler je zapovedal le: „Naredite mi to deželo spet — nemško!“ kar je pomenilo: smrt koroškim Slovincem. S tem je ta megaloman pokazal svojo nevednost, saj nemški jezik nikdar ni bil v rabi po celi Koroški.

Hitlerjeva smrtna obsodba je takoj stopila v veljavo, čeprav v milejši obliki. Prva žrtev je bil slovenski deželni poslanec Vinko Poljanec. V zaporu so ga zastupili, potem izpustili in je na posledicah zastupitve umrl 28. avgusta 1938. Še isto leto so prijeli drugega poslanca, Janeza Starca, ga izgnali in spet prijeli ter obsodili na ponoven izgon. Večinski voditelj, dr. Petek, je tudi moral zapustiti deželo.

Na dan pričetka druge svetovne vojne je bil prijat A. Eichholzer in dva druga

domoljuba. Peljali so jih v koncentracijsko taborišče Buchenwald.

NAČRT ZA IZTREBLJENJE

Kot posebna naklonjenost Jugoslaviji, so za nekaj časa prenehali s svojimi krutimi dejanji. Ko pa je Jugoslavija leta 1941 padla, so svoja preganjanja izvajali s podvojenim silo. Koroški nacistični voditelj in ideolog Alois Maier-Kaibitsch je že davno pripravil načrte kako iztrebiti Slovence, da bi jih uporabil, takoj ko bi nacisti zmagali. V dolgem govoru je pred zaupanja vrednim tovarišem nacionalsocialistične stranke v Celovcu med drugim izjavil: „Naša naloga je ponemčiti ta svet in naseliti ga z nemškimi prebivalstvom. Naša prva in najvažnejša naloga je iztrebiti slovenski jezik iz javnega in zasebnega življenja. Na severnem delu Koroške (severno od Karavank) je potrebno, da ljudstvo govori le nemški jezik. Zato moramo porabiti vsa sredstva. Napisi morajo biti samo nemški. V pokrajini je še vedno veliko slovenskih knjig. Tudi te morajo izginiti. Družbene ustanove ne smejo pomagati nikomur, ki govori slovensko. Na Koroškem ni več mesta za Slovence...“

Načrt o iztrebljenju Slovencev se je začel izvajati obenem z napadom na Jugoslavijo. Da bi enkrat za vselej odpravili uporabo slovenščine v cerkvah, so takoj zagrabili skoro vse slovenske duhovnike. Nekateri so izgnali iz dežele, druge so premestili na nemški del področja, spet tretje pa so poslali v koncentracijska taborišča. Med temi je bil tudi 70-letni zgodovinar Stefan Singer. Zakaj so bili poslani v koncentracijska taborišča? Eni zato, ker so poslušali tuje oddaje, drugi ker se niso hoteli odpovedati duhovništvu, tretji ker so pred vojaško naborno komisijo izjavili, da je njihov materni jezik slovenščina. Štirje od teh duhovnikov so od lakote umrli v taborišču.

Najkrutejši slučaj se je zgodil v Dachauu z župnikom Ottom Schusterjem. Nacisti so hoteli vedeti, ali nemški piloti umirajo, kadar padejo v ledeno vodovje, ker so namreč Angleži mnoga nemška letala sestrelili blizu Islandije. Oče Otto jim je služil za poskusnega kunca. Kadar je izgubil zavest, so ga potegnili iz ledene vode. Po enem mesecu poskusov je v starosti 45 let umrl, potem ko je že tri leta prebil v Dachauu. Singerja pa so po treh letih trpljenja na intervencijo Vatikana izpustili na svobodo. Predno so ga izpustili na svobodo, je moral obljubiti, da ne bo nikdar izdal, koliko je moral trpeti v koncentracijskem taborišču.

Nad 50 duhovnikov je moralo zapustiti slovenske župnije.

V dneh 14. in 15. aprila 1942 je bilo v Nemčijo odpeljanih 247 slovenskih družin. Niso prizanesli ne dojenčkom ne starčkom. S temi družinami so odpeljali skoro vse izobraženstvo. Pozneje so nasilno preselili v Nemčijo še druge družine, do 3.227 oseb. Guverner dežele je 14. aprila 1942 izjavil, da Slovence deportirajo, „ker ostajajo zvesti slovenskim materam.“

Na domove preseljenih slovenskih družin so naseljevali nemške družine. Zaradi hudega odpora prebivalstva se je preseljevanje ustavilo za nekaj časa. Kljub temu so leta 1943 nacisti namerno vali preseliti nadaljnjih 50.000 Slovencev s Koroške v Ukrajino, kjer so zanje že pripravili bivališča z imeni vasi s Koroške. Samo poraz pri Stalingradu je prečil izpeljavo načrta o iztrebljenju Slovencev. Veliko število izbranih žrtev do kazuje lažljivost popisov v Prvi avstrijski republiki, ki je leta 1934 priznala samo 26.796 Slovencev.

(Konec prihodnjič)

Pisma bralcev:

KHD 1 und KHD 2

In Kärnten herrscht noch mehrheitlich die irrige Auffassung vor, daß der KHD (Kärntner Heimatdienst) schon deshalb eine Daseinsberechtigung habe (abgesehen von der »Notwendigkeit« der Förderung des »Österreichbewußtseins!«), weil er doch jene Organisation sei, die 1919/20 mit ihrer Propagandaarbeit wesentlich am Ausgang der Volksabstimmung beteiligt war. Hier irren aber jene Leute, die diese Meinung vertreten und verbreiten! Der KHD wurde am 10. März 1920 vom Kärntner Landtag als Nachfolger der LAL als zwölfköpfiger Ausschuß des Landtages gegründet. Seine Daseinsberechtigung war in der bevorstehenden Volksabstimmung verwurzelt.

Der KHD 1 war eigentlich nichts anderes als die Propagandaabteilung für die Volksabstimmung. Der KHD 1 hatte die Aufgabe, die mehrheitlich slowenischen Stimmberechtigten der Zone A, rund 54 %, für den Verbleib bei Österreich zu gewinnen. Er arbeitete also, im Gegensatz zu heute im Auftrag des Landes Kärnten. Es ist auch einleuchtend, daß der KHD 1 mit dem 10. Oktober 1920 Arbeit und Ziel erfüllt hatte und es keinen Grund für einen Weiterbestand mehr gab. Daher wurde der KHD 1 auch nachweisbar aufgelöst.

Der KHD 2, also jene Organisation, die sich heute Heimatdienst nennt, trat erst im

Slovenskemu občinskemu odborniku Jan-ku Schöttlu iz Hodiš, naš list in Narodni svet koroških Slovencev, k odlikovanju za zasluge za republiko Avstrijo iskreno čestitamo!

Jahre 1957 in Erscheinung, ist also kaum 17 Jahr alt. Er arbeitet nicht im Auftrag und Sinne des Landes Kärnten und ist eigentlich ein Veteranen-, Gesangs- und Baruchumsverein, wie es ja so viele gibt. Der KHD 2 kann also weder in seiner Art, noch in seiner Tätigkeit mit dem KHD von 1920 verglichen werden. Unsere Landsleute sind aber anscheinend nicht in der Lage zu erkennen, daß es sich beim KHD 2 nicht um jene Gruppe handelt, die 1920 den Volksabstimmungswahlkampf geleitet hat und eben nur in der bevorstehenden Volksabstimmung ihre Begründung fand. Über die Auflösung des KHD 1 vor mehr als 50 Jahren kann man folgendes nachlesen:

»Die verantwortlichen Männer waren sich darüber im klaren, daß in Kärntens Geschichte der KHD eine einzigartige Stellung einnahm. Sein NAME sollte daher auch unangetastet in Kärnten in EINMALIGKEIT erhalten bleiben. DAHER WURDE DER DAMALIGE KHD AUFGELÖST!« Und an einer anderen Stelle heißt es: »Mit der siegreichen Volksabstimmung war die Aufgabe des KHD beendet!« Der KHD war bzw. ist aber, da ein zweiter Verein seinen Namen tragen darf, eben keine Einmaligkeit mehr und man hat also dem Wunsch der damas Verantwortlichen nicht Rechnung getragen und wenn eine Organisation der Gegenwart ganz einfach wieder diesen Namen führt, dann bleibt er auch automatisch nicht unangetastet, weil der Name für andere Zwecke wieder verwendet wird! Der KHD 2 hat nun einmal mit dem ehemaligen KHD 1 nichts gemeinsam, weil er sich in Gründung, Aufbau und Tätigkeit nicht mit dem KHD 1 gleichschalten läßt, da keine Volksabstimmung im Sinne des 10. Oktober 1920 ins Haus steht, weil Kärnten nicht von fremden Truppen besetzt gehalten wird, weil keiner unserer Nachbarn Kärntens Freiheit und Einheit bedroht in einem Europa des Friedens und die österr. Südgrenzen noch nie in ihrem Bestand so sicher und anerkannt waren wie heute!

Wer heute in Kärnten von einer Gefahrfaselt, betreffend die Freiheit und Ungeteiltheit unseres Landes, fantasiert oder verfolgt mit diesen Unwahrheiten bestimmte Ziele, die jedoch nicht dem Frieden und der Völkerverständigung dienen können! Der KHD 2 hat also seinem Namen nach nicht die geringste Daseinsberechtigung und man kann den zuständigen Behörden den Vorwurf nicht ersparen, daß sie 1957 bei Gründung dieses Vereins die Führung des Namens KHD gestattet hat. Auch das Vereinsgesetz schreibt vor, daß es keine Verwechslungen durch Namensgleichheit geben darf. Die Menschen im Lande kön-

TOLMINCI

Po šestih letih je v celovškem Mestnem gledališču zopet gostovalo Stalno slovensko gledališče iz Trsta. Na tradicionalno osrednjo gledališko prireditev Krščanske kulturne zveze na praznik Marije Brezmadežne so tokrat prinesli s seboj odrsko prireditev Pregljevga romana „Tolminci“. To delo Ivana Preglja ima svoj izvor v zgodovinski borbi slovenskega naroda „za staro pravdo“, proti nasilju in stiskaštvu „modre krvi“. Ponosni rod Tolminec se bori za svoje stare pravice, ki grede kot izročilo od osebe do osebe, iz roda v rod. Pravice Tolminec se teptajo, davek sledi davku, ljudstvo je nevoljno, piše pritožbo cesarju. Prošnja ne zaleže. Dilema, ali naj se ponovno prosi ali pa je treba iskati pravico na lastno pest. V borbi po začetnih uspehih (kdo si jih je pričakoval od majhnega ljudstva?) propadejo in preostane moralna zmaga...

Stroga priredba in uprizoritev je ravno v svoji treznosti, brez vsakih emocionalnih dodatkov zapustila vtis, da si boljšega ne moremo želeti. Distanca do zgodovinske teme je zadovoljiva. Morda je ravno zaradi tega s prav isto distanco marsikateri obiskovalec preimenoval tolminski papir v avstrijsko državno pogodbo in ponosni tlačen rod Tolminec v koroške Slovence, po tej logiki prizadevanja za samopomoč bi primerjal z internacionalizacijo... Preostane samo še biriti in pa morda kri...

Igralci Stalnega slovenskega gledališča v Trstu so svojo nalogo opravili popolnoma v

skladu z režijskim konceptom te monumentalne uprizoritve in potrdili (na Koroškem manj) znano dejstvo, da je SSG eno najboljših gledališč slovenskega prostora.

Publika je razen nekaj častnih sedežev, napolnila celovško Mestno gledališče. Laž je postala bencinska kriza.

Predsednik KKZ Lovro Kaselj je po zahvali igralcem ugotovil, da se z intenzivnim delom da pripraviti in ustvariti tudi kvalitetno gledališče. Tržaško gledališče je postala stalna institucija, ima poklicne igralce in je tudi finančno neodvisno, ker uživa državno podporo in je tudi institucionalizirano.

Besede predsednika Kaslja so bile obtožba pristojnim mestom. Njih sedeži so bili prazni. Tako niso slišali in videli, da koroški Slovenci še nimamo državnega poklicnega gledališča, da še nimamo kulturnega doma (umetnost in potreba po taki instituciji se je ravno v soboto ponovno izpričala). Pristojni gospodje pa berejo Naš tednik. Zato sem to tudi zapisal.

Na predvečer tradicionalnega kulturnega praznika je povabila Krščanska kulturna zveza zastopnike političnih in kulturnih organizacij iz Primorske in Koroške na delovno večerjo. Kot zastopnik SFRJ je bil navzoč generalni konzul Bojan Lubej. Prvič v zgodovini so izmenjavali zastopniki vseh političnih struj skupne probleme zamejskih Slovencev.

-flori sablatschan -

KMETIJSKA ZBORNICA JE ZASEDALA

V ponedeljek je v poslopju kmetijske ljudske univerze v Hrastovici zasedala Kmetijska zbornica za Koroško.

Kmetijska zbornica je najvišji organ poklicnega zastopstva kmetov in gozdarjev na Koroškem. Na programu zasedanja so bila predvsem vprašanja okoli svetovnopoličnega razvoja v kmetijstvu in pa seveda agrarna politika zvezne vlade, o kateri pravijo zastopniki Bauernbunda, kmečke organizacije Ljudske stranke, da je zgrešena, zastopniki Arbeitsbauernbunda, socialistične interesne organizacije, pa pravijo, da temu le ni tako hudo.

Delovno poročilo je podal predsednik, ekonomski svetnik Štefan Soda t. Glavne misli njegovega referata so temeljile v dejstvu, da kmetijski dohodki niso v nobenem sorazmerju z dejanskimi izdatki in investicijami. Predvsem so nastale nove težave z uvedbo davka na večjo vrednost ter s težavami na svetovnem trgu s krizo dolarja, razvrednotenjem italijanske lire, ki igra le dokaj važno vlogo na trgu s kmetijskimi produkti, in slednjič še kriza na energetskem področju, ki tudi obremenjuje kmeta letno s pol milijarde šilingov.

Nadaljnje težave kmetijstva so še v podražanju umetnih gnojil ter v povišanju cen za kmetijske stroje (15 odst.). Agrarni budget vlade za naslednje leto znaša le 6 odst. celotnega proračuna, medtem ko je delež

nen aber sehr wohl nicht zwischen dem KHD 1 und dem KHD 2 unterscheiden, verwechseln hier also schon etwas und es liegt ganz offensichtlich auch gar nicht im Sinne der Männer und Frauen von 1920, die den KHD 1 ja nicht nur aufgelöst haben, weil er mit der Volksabstimmung seinen Zweck erfüllt hatte (ganz einleuchtend) sondern weil dieser KHD 1 was EINMALIGES bleiben sollte und aus dieser Feststellung kann man auch recht deutlich entnehmen, daß mit der gewünschten EINMALIGKEIT und UNANTASTBARKEIT auch gemeint war, daß nach erfolgter Auflösung des KHD 1 kein Verein den selben Namen tragen soll, weil sich eben kein Verein mit dem KHD 1 von 1920 gleichsetzen kann!

Nun ist aber aus der geforderten Einmaligkeit schon eine Zweimaligkeit geworden, nämlich der KHD 2 und die wenigsten Menschen wissen von dieser Zweimaligkeit, weil die auflagestarken deutschsprachigen Kärntner Zeitungen wohlweislich schweigen und auch Leserbriefe, die dieses Thema behandeln, schnell in den Papierkorb wandern lassen. Für mich bestehe also kein Grund, vor dem KHD 2 ehrfürchtig den Hut zu ziehen und ihn zu beweihräuchern und die Begründung findet man in diesem Artikel.

Herbert Guttenbrunner,
Köttmannsdorf

Slovensko planinsko društvo v Celovcu vabi vse člane na

redni občni zbor

v soboto, 22. decembra 1973, ob 9. uri dopoldne v Gasometerg. 10.

Dnevni red:

1. Poročilo društvenega odbora
2. Volitev upravnega in nadzornega odbora
3. Slučajnosti

Po občnem zboru bomo predvajali barvne diapozitive o društvenem delovanju. Prosimo, da se občnega zbora točno in zanesljivo udeležite. Upravni odbor

Katoliško prosvetno društvo v Globasnici vabi vse odbornike in člane na

redni občni zbor

ki bo v nedeljo, 16. decembra, ob pol treh popoldne pri Šoštartju v Globasnici.

Vabi odbor

Skavtinja vabijo vse prijatelje na

RAZSTAVO
IN PRODAJO
ROČNIH DEL

v soboto, 15. decembra 1973, od 8.30 do 17. ure in v nedeljo, 16. dec., od 10. do 16. ure v Mohorjevi dvorani v Celovcu, Viktringer Ring 26.

Tomaž Koban 70-letnik

V soboto, 8. decembra, je slavil svojo 70-letnico Tomaž Koban, Šmon iz Šentkandolfa pri Kotmari vasi. Tu ni prostor, da bi orisali njegovo delovanje na dolgo in široko. Naj samo povemo, da je bil vsa leta vnet narodni delavec. Bil je predsednik PD „Gorjanci“ v Kotmari vasi, dolgoletni tajnik društva, pevec, in tajnik kotmirske posojilnice (ta posel opravlja še sedaj). Marca letos je bil izvoljen na samostojni slovenski listi v kotmirski občinski odbor.

Naj bo ta kratek oris zahvala za dolgoletno naporno delovanje. Tomažu Kobanu, Šmonu, želimo v imenu NSKS in bralcev NT vse najboljše za visoki življenjski jubilej in hkrati kličemo: „Še na mnoga leta!“

Oglašujte v našem listu!

Objava dekletom in staršem:

NAŠA NOVA PRIDOBITEV:

Dvojezična 3-letna strokovna šola za ženske poklice

(3-jährige Fachschule für wirtschaftliche Frauenberufe)

Šolska oblast je dovolila šolskim sestram v Št. Jakobu v Rožu, da priključijo Enoletni gospodinjski šoli še

DVOJEZIČNO 3-LETNO STROKOVNO ŠOLO ZA ŽENSKÉ POKLICE
(3-jährige Frauenberufsschule)

S tem dovoljenjem je dana našim dekletom, ki uspešno končajo 8. šolsko stopnjo, možnost, izbire pri svojem nadaljnjem izobraževanju.

Šolske sestre bodo s prvim letnikom pričele že v prihodnjem šolskem letu 1974/75. Z ozirom na poznejše poklicne potrebe obsega učni načrt te vrste šole veliko različnih predmetov. Predvsem je važen pouk domačih in tujih jezikov, strokovni teoretični in praktični predmeti, poslovodstvo (Hauswirtschaftliche Betriebskunde), knjigovodstvo (Buchhaltung), strojepis in stenografija (Stenotypie) in predmeti v zvezi s sodobno psihologijo in vzgojo.

Pestrost predpisanih predmetov nudi dekletom po končanem šolanju vsestransko zaposlitev. Odporna jim je pot v pisarne in trgovine, zaposlijo se lahko v tujskem prometu ter pri vodstvu v internatih in domovih. Poleg tega imajo po določeni praksi pravico do koncesije za gostilne in prenočišča. Poleg tega je obisk triletno šole dobra priprava za študij za socialne in vzgojiteljske poklice.

Obisk te šole je dekletom v vsestransko korist, saj je edina šola, ki ne pripravlja deklet samo za pridobitveno zaposlitev (službo), temveč jih sporedno usposablja tudi za srečno družinsko življenje. Kot na vseh drugih šolah tudi na tej šoli dekleta lahko dobijo, pod danimi pogoji, državno podporo (v 1. letniku Heimbeihilfe, v 2. in 3. pa poleg Heimbeihilfe še Studienbeihilfe).

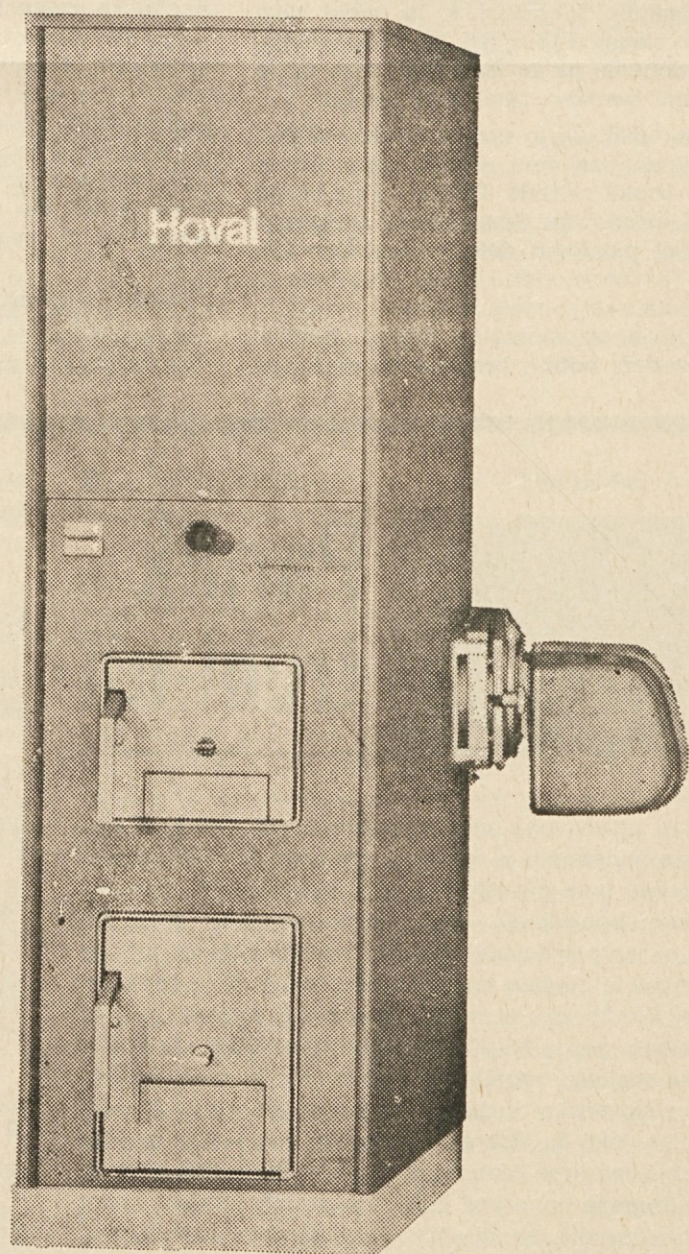
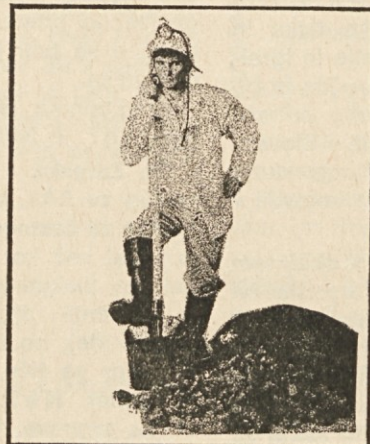
Za nadaljnja pojasnila vam je na uslugo vodstvo šole:

Fachschule für wirtschaftliche Frauenberufe der Schulschwester, St. Peter 25, 9184 St. Jakob im Rosental.

Strokovna šola za ženske poklice šolskih sester, Št. Peter 25, 9184 St. Jakob v R.

Hočete, da bosta Vaša kurjava in segrevanje vode neodvisna od raznih nevšečnosti? Tedaj se odločite za segrevanje za kotel z dvojnim kuriščem

Hoval

V Hoval-kotlu z dvojnim kuriščem gori olje, premog, koks, les in vsa druga trda goriva brez dodatnega manipuliranja. Hoval-kotli zanesljivo obratujejo, so ekonomski in le malo onesnažijo zrak. Hoval-kotli niso komplicirani; zelo dobro delujoča reparaturna služba zagotavlja nemoteno obratovanje. Vse ostale podrobnosti o Hoval-kotlih lahko zveste pri Vaši ogrevalni tvrdki.

Občni zbor Slovenskega atletskega kluba

PROF. KONCILJA NOVI PREDSEDNIK

Slovenski atletski klub je imel 8. decembra 1973 svoj redni občni zbor. Najvažnejše točke občnega zbora so bile volitve novega odbora, priprave za vidno sezono 1974 in diskusija o bodočem delovnem programu. Obširno so udeleženci razpravljali tudi o dosedanjem delu.

Predsednik dr. Zdravko Inzko je ugodoma pozdravil številne goste, med njimi selskega župana, ravnatelja Velika, profesorja Konciljo, zastopnike tiska in radija ter številne pristaše, prijatelje in igralce kluba. Iz predsednikovega poročila je bilo razvideti, koliko korakov je bilo potrebnih, predno je prišlo do ustanovitve Slovenskega atletskega kluba. Uveljavljanje kluba je zahtevalo od vseh, ki so trdno verovali v njegov uspeh, velike žrtve.

Dr. Zdravko Inzko je nato v obširnem poročilu govoril o delu za SAK, o nastavitvi trenerja Maučeca, o številnih intervencijah ter korakih pri slovenskih organizacijah, o kontaktih s trenerjem Elsnerjem in zvezi s Slovenskim atletskim klubom, posegel pa je tudi na druga področja in razložil, zakaj za predsedniško mesto ne more več kandidirati. Pri pripravi za vidno sezono 1974 zaradi izpitov ne bi mogel sodelovati, prav tako še ne more povedati, ali bo njegovo službeno mesto v tujini ali v domovini. Zahvalil se je vsem, ki so mu kdajkoli pomagali in zaključil svoj govor z nekaterimi načelnimi mislimi o športu in njegovem pomenu za koroške Slovence. (Izveček govora objavljamo na drugi strani našega lista.)

Sledilo je poročilo podpredsednika Matveža Wieserja, ki je poročal o odkupu igralcev, o organizacijskem delu in o klubskih prostorih. Tajnik Mirko Singer je poročal o svojem delu v kratkem referatu in orisal težave, s katerimi ima opraviti tajnik. Blagajnik Rigelnik je podal sliko o stanju blagajne in izjavil, da so bili izdatki visoki, dohodki pa še malo višji, tako da je v blagajni trenutno okoli 3000 šilingov.

Po poročilih se je razvila živahna diskusija, v kateri so med drugim odborniki in pristaši izrekli zahvalo Zdravku Inzku in označili ustanovitev Slovenskega atletskega kluba kot pionirsko delo za koroške Slovence. Tem se je pridružil tudi Jožef Fera, ki se je zahvalil v imenu igralcev.

Sledila je razrešnica ter volitve. Izvoljen je bil sledeči odbor: predsednik: dipl. agr.

prof. Franc Koncilja, 1. podpredsednik: Matevž Wieser, 2. podpredsednik: Herman Velik, tajnik: prof. Anton Malic, njegov namestnik: Mirko Singer, blagajnik pa je Riegelnik, njegov namestnik pa Blažej.

Jožko Wrolich je bil z Jožejem Fero naprošen, da prevzame organiziranje članstva. Poleg tega je še prevzel naraščaj in bodo jeseni 1974 postavili vsaj eno mládinško moštvo. Neča Wutte je prevzel organizacijo pristašev SAK, ki bo skušala v bodoče še bolj kot do sedaj podpirati nogometaše.

Preglednika računov sta Peter Waldhauser in Nužej Tolmajer.

Dr. Zdravka Inzka so zaradi njegovih zaslug za SAK kot ustanovitelja izvolili soglasno za častnega predsednika. Občni zbor je trajal več kot štiri ure in udeleženci so deloma diskutirali na zelo visokem nivoju o različnih problemih, ni manjkalo ne dobrih idej, ne dobre volje.

Kar se tiče vidne sezone 1974, je trener Nežmah že izdelal program za priprave. Vsi upamo, da se bo SAK končno posrečilo postati v svoji razredni skupini prvi. To želimo nogometašem, odbornikom, posebej pa še novemu predsedniku prof. Koncilji, ki je doleten prijatelj Slovenskega atletskega kluba in ki je med mladino kot profesor Slovenske gimnazije izredno priljubljen. Naj bi uspešno deloval za slovenski šport in s tem tudi za slovensko skupnost na Koroškem.

SMUČANJE

Zmagoslavje avstrijskih smučark

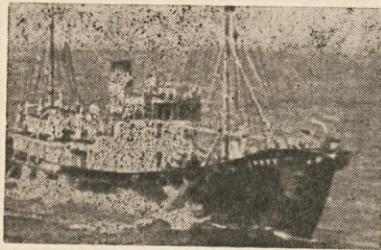
Pretekli četrtek se je začelo svetovno smučarsko prvenstvo za moške in ženske. Takoj prvo prvenstvo, ki je bilo v Val d'Isere v Franciji, je prineslo avstrijskim smučarkam popoln uspeh. Vsa prva tri mesta so zasedla naša dekleta.

Tekmovanje so izvedli, navkljub pomanjkanju snega. Francozinje in Nemke so doživele poraz, saj se je kar osem Avstrijk uvrstilo do 12. mesta.

Slalom za ženske

Avstrijski upi za zboljšanje uspehov v slalomu za ženske so se v petek, dan po sijaj-

BORIS PAHOR:

Parnik trobi nji

Velike, poveznjene črke W, katerim sledi beseda sciavi. V tretjem nadstropju je namesto obrnjene črke W napisano A morte, pred besedico sciavi pa quei porchi. Vseposod, kakor ponavljanje istega uroka, pa risbe, ki so po navadi na zidovih javnih stranišč; eliptična figura z žarki vse naokoli in majhen top na dveh kolesih, ki je naperjen v žarke. Da, ko so pri enem njenih prvih obiskov govorili o stopnicah, gospa Marija ni mogla najti besed, da bi dala duška svojemu ogorčenju, a hčerki sta jo mirili, češ da so edina slovenska družina in hiši in veljajo napisi o smrti samo njim, tako da, čeprav dobro vejo, kdo to riše in piše, ne morejo nič proti fantom, ki nosijo črne srajce in ki bi jim, če drugega ne, o prvi priliki vse razbili. „Počasi se na te napise navadiš, da jih sploh ne vidiš več,“ je rekla Vera. „Pa na podobe tudi.“ A gospa Marija se je ob takšnih besedah zgrozila, tako da je še isti trenutek zajel občutek krivde vse pričujoče; njeno ozračje, ki je zmeraj ozračje ur češčenja v podzemeljskem svetišču pri Armenih, ni bilo sprejemljivo za takšne šale.

A je imela prav Vera, tako se navadiš tistih črtežev, da jih sploh ne vidiš več, samo nejasen strah te spremlja, kakor da se premika nekje za tabo senca, ki se upogiba ob strmih zavojih. Verina soba je potem kakor oaza zaupljivosti, in čeprav je vtis varnosti v resnici zelo rahel, človeka sproti krepki ozračje urejenega žlahtnega miru.

„O, izgubljena ovčica se je vrnila,“ je rekla Vera. Bila je izredno dobre volje. Majhna, zaokroženega obraza, z

očmi, ki ves čas ponujajo mehko naklonjenost; kako da je pozabila na te oči.

„Da, skorajda zares izgubljena.“

A Vera se je smejala. Na mizi je imela razstavljene stare klobučke, v roki je držala zvito sukno, katerega oblika je spominjala na metulja, a ta je bil preveč zrasel, poleg tega pa je bila barva njegovih kril motno siva, kakor da se je zaprašil med zaletavanjem v stari omari.

„Ravno prav si prišla, svetovala mi boš, kako naj jih preuredim. Tega na primer. Iz tega bi se dalo napraviti obliko, ki je zdaj v modi. Ne? Tako, lej. To bi seve moralo proč. Lahko bi ga imenovala ‚Petelinčkov grebenček‘, se ti ne zdi? Ali pa to rjavkasto skodelo, ta pravcati kotlič, kaj? Iz te bi vsekakor lahko nastalo nekaj bolj pametnega. Samo za tukaj zgoraj bi se bilo treba nekaj izmisliti. Nekakšno vdolbino, ob strani pa zelo poudarjen okras. Recimo, veliko rumeno marjetico. Ne, belo! Sijajno, bela marjetica, ki naj bo velika kakor sončnica!“

Ema se je smehljala, a primerjala je ubrano domačnost pohištva z nesmiselnim ozračjem v svoji polmračni sobi; in zdi se ji, da je Vera nedopustno otročja, obenem pa razume, da je Vera lahko takšna, kakršna si želi biti, ker ji dajejo predmeti, ki jo obkrožajo, občutek varnosti, še več, s svojim mirom jo spodbujajo, jo izzivajo. In tako, si misli, ne bo Vera nikdar vedela, kaj se pravi biti v velikem mestu sama, lotiti se hiš z golimi rokami; in zdi se ji, da ji ne bo nič povedala o sebi. Vera je tisoč kilometrov daleč od takšnih vprašanj.

A naslednji hip je Vera, in to najbrž, ne da bi se zavedela, streznil Emin nesproščeni, zamišljeni smehljaj. „Iskala sem klobčič volne za mamo in staknila to ropotijo,“ je rekla. Tako sta sedli. Okno je bilo odprto, z Borznega trga je prihajalo zvonkljanje tramvajev kakor ponavljanje jez-nega kovanja, potem se je vtaknil vmes glas avtomobilske hupe, dokler ni nazadnje prevladoval moten šumot, bilo je kakor gibanje bitij, ki se tiščijo k tlom, da bi jih bilo kolikor mogoče manj slišati. Strehe hiš so bile na tistem kraju

Zanimivosti

LOS ANGELES HOČE OLIMPIADO

Svojo kandidaturo za organizacijo olimpijskih iger leta 1980 je predložilo tudi ameriško mesto Los Angeles (Združene države Amerike). Razen tega mesta kandidira za organizacijo teh iger tudi Moskva, kar je že dolgo znano.

STAROST IN UČENJE

Ameriški znanstvenik Walter Cunningham trdi, da nima splošno mnenje o upadanju sposobnosti učenja z naraščajočo starostjo, nobene znanstvene osnove. Po mnogih eksperimentih, ki jih je izvedel na univerzi Južna Kalifornija v Los Angelesu, je prišel do zaključka, da ljudje, ki kažejo v srednjih šolah nadpovprečno inteligenco, v zrelih letih inteligenco še razvijejo. Do tega zaključka je prišel, ko je primerjal rezultate testov za ugotavljanje intelektualnih sposobnosti pri sprejemu v ameriško vojsko šestintridesetih nabornikov iz leta 1944 in trideset let pozneje. Pri vseh testiranih je ugotovil znatno povečano sposob-

nost verbalnega izražanja, ki je po mnenju tega znanstvenika najboljši pokazatelj sposobnosti za akademsko izobrazbo. Na osnovi teh rezultatov je Cunningham zaključil, da bi bili testirani pripadniki vojske boljši študenti v zrelih letih. Takšen zaključek je gotovo vzpodbuda za ljudi, ki se v zrelejših letih trudijo, da bi izpopolnili svojo akademsko izobrazbo.

80 DNI Z JADRNICO

Francoski plovec samotar Alain Colas, ki je zmagal v zadnji čezatlantski regati, je postavil nov izreden rekord: v samih 80 dneh je s svojo jadrnico »Pen Duik IV.« preplul 14.500 milj od St. Maloja do Sydneya. Bolj ali manj isto progo je pokojni britanski plovec samotar Francis Chichester preplul pred sedmimi leti v 107 dneh.

Ob prihodu v Sydney je Colas dejal, da je bila plova zelo naporna zaradi razburkanega morja in drugih nevarnosti: neke noči se je sredi neurja zastrupil s plinom, ki je uhajal iz električnega generatorja.

Slika: Mlade avstrijske smučarke, ki se veselijo svojega uspeha. Od leve na desno: Wiltrud Drexel, Annemarie Pröll-Moser in Ingrid Gföllner.

ni zmagi naših dečel, izjalovili. Prva Avstrijka, Monika Kaserer, je bila v slalomu šele osma. Zmagala je Nemka Christa Zechmeister (Zah. Nemčija), 2. Hanny Wenzel (Lichtenstein), 3. Marilyn Cochran (ZDA).

za nadstropje nižje, tako je bilo videti na začetku Korza visoko stavbo z dolgo teraso namesto strehe; za njo je počasi razpadal stari del mesta. Tam je pravkar odkriti rimski amfiteater, je pomislila, ves neboljen, razgaljen med na pol porušeni hišami, ki kažejo zelene in rožnate štirikote miniaturnih sob na še stoječih stenah. In spet je imela občutek, da se bo Vera zanimala zanjo in ji bo tako morala povedati o sebi. A Vera je imela v rokah podolgovat album in kar naprej čebljala.

„Ta, viš, je Josipina.“

Dekle s črnimi očmi in s črnimi lasmi, majhna in tenka. In Vera pravi, da je prišla iz Vipavske doline in je potem bila ena najboljših kuharic, kar jih je premogel Trst ob koncu svetovne vojne. Da, a takrat, ko se njena zgodba začne, je bila še rosna služkinja in starejši gospodarjev sin, vdovec se je zagledal vanjo in sta se vozila skupaj na sprehod v tistih gosposkih kočijah, ki so imele samo dve kolesi. Saj, a družina se je upirala in ni hotela nič slišati, pa je on vendar zdržal, dokler ni obolel. Potem so jo odslavili in ni mogla k njemu, je niso pustili zraven, da, samo ko je bil že na koncu, so jo vendar šli klicat, ker je on tako zahteval, in takrat ji je dal prstan in ji tudi rekel, da ji bo nekaj zapisal, če ga bo bolezen vzela. In Josipina se je jokala, njega je zares kmalu potem vzelo, družina pa je že tako naredila, da ni bilo o tisti oporoki ne duha ne sluha. A nji, Josipini, takrat ni bilo do tega, do oporoke, rada ga je imela, to je, in nemogoče se ji je zdelo, da ne bo več sedela z njim in se vozila na sprehod po tržaški okolici. Tam, prav zraven tistega podzemeljskega prostora, kjer so nekoč oni, Počkajevi, stanovali, je bivala tudi Josipina Lulik v prav takšni kleti, sama, in ko je cvrla kalamare, je dišalo vse stopnišče, oni, otroci, pa so morali k nji, da jim je dala majhen krožnik kalamarov za njihovo mamo. Samo malo, da bo pokusila, kakor da pošilja to nekdanja kuharica nekdanji kuharici.

Ena je gledala v sliko, prilepljeno na debelo lepenko, pred očmi pa je imela klečeča dekleta v svetišču z vlažnimi stenami; tisto tesno združevanje z nevidnim bitjem,

KAREL ROJSEK:

Potovanje po Italiji

Pripoveduje 92-letni frater **Andreo Rosino**

Bil sem navzoč 14. oktobra 1943, ko je podpolkovnik Julius Schlegel v biblioteki ogledoval neizmerne dragocenosti in nam potem v resnem, vendar v vljudnem tonu dejal naslednje: „Kaj čakate tu s prekrižanimi rokami, brez da bi kaj napravili za rešitev dragocenih stvari.“ Tako nam pripoveduje danes (l. 1973) Andreo Rosino o nekdanjem cesarsko-kraljevem avstrijskem oficirju, ki je na svojo odgovornost rešil dragocenosti Monte Cassina. Šele po tretjem obisku tega oficirja se pusti opat Gregorio Diamara pregovoriti, da je res nevarnost bližajoče se fronte vedno večja.

V nemško armado poklicani avstrijski rezervni oficir Julius Schlegel je bil istočasno poveljnik dovoznega oddelka za transportiranje municije v južno Italijo. S popolno molčečnostjo nasproti svojim predpostavljanim je uporabil prazne tovornjake za prevoz teh dragocenih umetnin. V teku enega tedna, je ta oficir odpeljal 120 napolnjenih tovornih avtomobilov in tako rešil pred uničenjem 80.000 nenadomestljivih dragocenih knjig iz biblioteke, razne ročne spise, pergamente, razne kipe, svetovne in nabožne umetniške slike od Tiziana Rafaela, Leonarda da Vincija, Tintoretta, Breughela in še nekatero dragocene zbirke iz Neapla. Ker vojaški transporti radi nevarnosti Vatikana niso smeli v papežev državo, so bile te dragocenosti odpeljene v neki zakotni samostan v bližini mesta Spoleto od Rima proti Assisi.

Po vojni pa je vsa ta dragocenost našla zopet pot v na novo vendar točno po starem stilu grajeno ogromno samostansko poslopje. Samo pet minihov benediktincev še živi iz te dobe, ko je divjala vojna okrog Monte Cassina in ki je v dolini ležeče mesto Cassino popolnoma uničila. Zanimivo pa je to, da so se na tem ozemlju bojevali nešteti narodi pod nemško oblastjo, kot tudi pod Anglo-Amerikanci, samo Italijani ne.

Danes igra mladina, ki se vzgaja v tem zavodu in z njimi mladi benediktinci na igrišču nogometno tekmo. Za njih je preteklost mrtva.

Na grobovih

Med Nemčijo in Italijo so se v decembru 1955 sporazumeli, da napravijo dostojno pokopališče vsem nemškim padlim vojakom, ki so se bojevali v južni Italiji in imajo zadnje počivališče v okolici Monte Cassina.

Tukaj je bila bojna črta, v katero so se zavezniške čete zaganjale celih pet mesecev. Tukaj so se vršile najstrašnejše bitke, kar se tiče italijanskih bojišč. Tudi mesto Cassino je bilo močno bombardirano in, kot sem že prej omenil, na hribu tudi samostan. Colle Marino se imenuje približno 50 metrov visoko pobočje, na katerem je urejeno pokopališče v obliki elipse. Tukaj sniva in čaka vstajenja 20.035 nedolžnih žrtev. Vse te in še druge milijonske žrtve glasno kličejo po miru, ki ga je svet tako potreben. Navzlic temu pa je še mnogo tistih, ki mrtve preglašujejo in kujejo orožje za tretji krvavi ples, ki je v prvi svetovni vojni zahteval skoraj deset milijonov žrtev, v drugi pa nad

MIHAJL SOŠČENKO:

VELIKA UMETNOST

Ta zgodba je resnična. Dogodila se je v Astrahanu. Neki igralec mi jo je pripovedoval.

To-le mi je pripovedoval:

Vi me vprašujete, meščan, če sem bil igralec. Da, bil sem. Igral sem v nekem gledališču. Prišel sem v stik z visoko umetnostjo. Toda vse to je neumnost. Brez pomena.

Jasno, če natančneje pomislimo, bomo tudi v umetnosti našli mnogo dobrega. Prideš npr. na oder, publikum zija nate, znanci, sorodniki tvoje žene in drugi, kar pomeni toliko kot: le brez strahu. Vasja! Na drugi strani jim daš pa ti znamenje, ki pomeni: le brez skrbi, meščani, mi že znamo svojo stvar. Če pa natančneje premislimo, vidimo, da ta poklic nima prav nič dobrega na sebi. Samo kri si pokvariš pri njej.

Igrali smo npr. nekoč „Kdo je kriv?“ Zelo močna stvar. In tam je v nekem dejanju prizor, da napadejo roparji v pričujočnosti publike nekega trgovca. To se vrši jako naravno. Trгоvec mora kričati ter brcati z nogami. Oropajo ga popolnoma. Strahoten prizor.

Tega smo torej igrali.

Tik pred pričetkom predstave je igralec, ki naj bi igral vlogo trgovca, pil. V razgretosti vprizoritve ga je pa pijača tako zdelala, da ni in ni mogel več obvladati svoje vloge, kot smo videli. Komaj je stopil na oder

petinpetdeset milijonov, vojnih invalidov pa okrog petintrideset milijonov.

Mali betonski kamni so v obliki križa razvrščeni po celem pobočju. V vsakem grobu počivajo trije, na vsakem križu so vklesana imena, rojstni dan, mesec in leto, nadalje čin in dan smrti. Sredi pokopališča se dviguje enajst metrov visok križ iz kovanega bronca, pred pokopališčem je oskrbnikovo stanovanje; tam je razvidno iz imenikov rajnih, kje kdo počiva. Tu je našel romar svojega prijatelja, gospa Marija Traunig je sicer vedela, da je njen mož padel nekje v južni Italiji, kje je njegov grob, pa ne; po tem imeniku pa ga je našla tukaj po tridesetih letih! Tudi sestra rajnega je bila z nami. Bridko svidenje za obe, pomolile sta na njegovem grobu in prižgali svečko. Tudi nas druge pričujoče je stisnilo v grlu. Pomolili smo za vse, ki počivajo na tej božji njivi in ki so morali v cvetju mladosti ali v najlepši moški dobi pod rušo, pa tudi za tiste, ki so vadjali za njih življenja in srečo naših družin.

(Dalje prihodnjič)

MILENA ŠOUKAL:

Strta perut

Med bičjem sapa iztepava izničene moči,
šumijo vzdihni suhih ust.
Boli ... boli ... boli ...

Zaklicala
bi jatam na obzorju,
kričala bi v obup peruti —
sovražnost
se je vdinjala v vrhove,
v dolini vleče se megla.

Iz dna na vrh se plazim
pohabljenka noči.

Posreči se mi. Prebijem se skozi, vplim enega po glavi, bogme!

„Ne hodite mi blizu, pasjeglavci, svetujem vam, pri Bogu!“

Oni pa silijo, kot stoji pač v igri, vse bliže in bliže k meni. Izvlečejo mi iz žepa denarnico in lotili so se že ure.

Jaz rjovem, a ne več z mojim naravnim glasom. „Na pomoč, meščani! Zares me bodo oropali!“

Divje odobravanje. Občinstvo, trapasto kakor že je, ploska, kriči, vse začudeno: „Dobro, dobro, Vasja! Uidi jim rajši, daj jim po črepinjah, hudičem!“

„Ne pomagaj nič, bratje!“

(Nadaljevanje na 8. strani)

Za dobro voljo

SUHEC IN DEBELUHAR sta na vogalu bloka prodajala dolgčas, pa sta vmes drug drugega hotela zbadati. Suhec se je spraval nad debeluharja in mu je začel praviti:

„Slišal sem, da bo treba odslej na ‚busih‘ plačati za vožnjo po teži.“

Debeluhar ga pisano pogleda in mu odvrne:

„Hm, to bo pa za tebe prav neprijetno! Če boš sam stal na vogalu, čakajoč na avtobus, se ta zaradi tvojih par kosti sploh ne bo več ustavil in boš moral čakati, da pride še en tak suhec, kot si ti!“

NEVERNOST. — „Tako pa spet ni treba vpliti!“ je rekel filmski komik Rühmann sosedi v trolejbusu.

„Najprej mi ta neotesanec stopi na kurje oko,“ se ženska ni dala pomiriti, „zdaj pa je še predrzen!“

„Prosim vas, mirno kri!“ se je umetnik sklonil k njej, „saj si bodo sopotniki mislili, da sva mož in žena.“

tisto iskanje pomoči pred mestom v dolgih urah zbrane molitve. Ne, to ni bilo mesto, o katerem je mislila, da ji bo ponudilo nekaj nenavadnega, nekaj, kar bo postavilo pred njo smoter, ki bo vse razjasnil. O seve, nobena skrivnost ni bila, da Trst kakor velik polip izsrka iz slovenskih ljudi vse najboljše sokove; že stari Luka, ki je vozil seno na Seneni trg, jo je pred tem svaril. „Ne misli, punčka,“ je pravil, „da boš samo strmela v trabakule, polne angurij, in delala sladolede. Samo malo se ozri in boš videla, kako dekleta navivno pohajajo po obrežju, kako jim po klopcih Javnega vrta pihajo na srce vojaki, ki se bodo potem v zatohli vojašnici hvalili: ‚Pomisli, še nedolžna je bila!‘“ Prav dobro je vedela vse to in tudi ni bila kmečko dekletu, ki jo veliko mesto omami, otroška leta je preživela tudi ona tukaj. A upala je, da se bo zdaj ob vrnitvi v rojstno mesto izognila vsemu žalostnemu, da bo šla po neki svoji, samostojni poti, ki ne bo v ničemer podobna drugim usodom. Zdaj pa ta zgodba o Josipini, ki hodí po kosilo v sirotišnico in sameva v podstrešni sobi v ulici Cavana. Zakaj ji Vera pripoveduje o tem, v kakšni zvezi je vse to z njo?

„To je Mici,“ pravi Vera ob fotografiji rdečelične, obilne mlade ženske, ki ima na glavi kite spletne v nadstropje, da je pričeska podobna babilonskemu stolpu. In Mici sedi moško, in toliko bolj prihaja to do izraza, ker si je zatisnila ovratnik bele jopice s pentljo, ki je zavozlana v obliki metulja; zraven nje stojita Vera in njen brat Bojan, drobno Olgico pa drži Mici v naročju. Šivilja je, malce trdega ušesa, a neusahljivi izvirek pravljic, ki se niso zanje, otroke, nikoli ustavile, kakor se niso nikdar ustavile vbodi njene igle, samo drdranje šivalnega stroja jih je kdaj pretrgalo in takrat so iskreno sovražili tisti stroj in neučakano zrlí v Mici. Da, Mariborčanka. In njen stric je bil cesarsko kraljevi uradnik v Trstu, osirotelo nečakinjo pa je vzel k sebi za dekle in ravnal z njo kakor feldvebel z rekrutom; niti s pismonošo ni smela pregovoriti, ker je hitro prišel stric in zaloputnil fantu kar pred nosom. Nemčur. In ona je morala govoriti z njim po nemško, ko pa je bilo enaindvajsetega leta ljudsko štetje in je zapisala, da je Slovenka, bi

bil starec kmalu skočil iz kože, ker se je bal, da bodo Italijani poslali Mici v Jugoslavijo in bo ostal brez deklet. No, potem je padel z mize, ko je navijal staro stensko uro, in tako je bila Mici rešena. A nima sreče. Spoznala je delavca s Kolonkovca, dolgega, suhega, pravo nasprotje nje, v čistinici v Žavljah je delal, pa je zbolel kmalu po poroki. Jetika. In tako je morala šivati tudi zanj, a je delala rada, ker je čutila, da nazadnje vendar enkrat skrbi za človeka, ki ji je blizu in je smo njen. No, zdaj je v žalni obleki, pred dnevi je prišla k njim; spet namreč šiva. Molči in drži glavo sklenjeno nad delom; če je ne nagovoriš zadosti glasno, zamišljeno dela naprej, kakor da se je tako tesno povezala z uporno žalostjo, da jo besede obletavajo kakor neslišni temni metulji. Pravi, da ni Boga, ker če bi bil, bi dal tudi nji košček sreče, ko pa ni nikoli nikomur storila nič hudega; njena mama ji sicer govori o neznanih božjih namenih, a Mici samo odkimuje z glavo, si odstre vlogo z očesa, pa spet odkimuje, da je videti kakor deklica, ki se je zgubila v gozdu in o kateri jim je pravila, ko so bili otroci.

A zakaj se je Vera lotila danes tega albuma, kaj ima v njem zbirko samo nesrečnih fotografij? Toliko časa ni bila pri nji, in zdaj, namesto da bi se zanimala, kako ji gre, ji kaže to galerijo zlih usod. Seve, Vera misli, da je še pri stari Grkinji in da je prišla na obisk kakor druge krati; in nekako je bolje tako, ji vsaj ni treba praviti o teh dveh klavnih tednih. No, zdaj so v albumu fotografije moških. To je stric v avstrijski uniformi, plavolas, zraven ob lesestem stebrču, ki je prepleskan tako, da je videti iz marmorja. Spet stric v cesarsko kraljevi obleki, ta višji, z otožnimi očmi. Nono, očetov oče, slovesen kakor kak župan, z verigo, ki mu gre kakor zlata kača čez telovnik, brki pa so košati in osmojeni. Boter, priča pri poroki njenih staršev, zdaj gospodar pekarnje, njena mama kot dekletu, resna, zdrava, njen oče v vojaški obleki, medtem ko se z rokama oprjemlje puškine cevi, pa mama in oče kot novoporočenca. Kaj se ji zdi, da sta to dva človeka s preprostimi poklicem? Kaj ne bi človek skoraj pomislil na tiste fotografije o cesarski družini, ki jih objavljajo listi, ko pišejo

o boljševiški revoluciji? Da, to pa je Marta, njena sestričnica, devetnajstletna. Lepa, kaj?

„Ta ni podobna drugim sorodnicam in znankam,“ pravi Vera. Saj, ker ta se je v mestu drugače znašla. Gotovo, drugačen značaj, ker je navezadnje vse odvisno od značaja, mar ni res? Koliko imaš življenjske sile, ponosa, uporabe vcepljenega v rdeča krvna telesa, to je poglavitno; tako trdi njen brat Bojan in ona misli, da bo prav zares tako. Tudi vzgoja, seve, tudi vzgoja je pomembna, a če je človek prepuščen sam sebi kakor večinoma vsa slovenska mladina, ki se zraven tega mora naučiti še mrziti svoj jezik, potem je v resnici vse odvisno od vrelcev, ki so ali niso v nas. In ona misli na sestro Fani in rahlo kima z glavo, Vera pa je zdaj ob drugi Martini fotografiji. „Lepa, kajne?“ Da, Marta ima v sebi morebiti preveč tiste samozavesti in muhavosti, ki je imajo po navadi njena dekleta premalo. Ne, ta ni iskala službe z občutkom, da mora biti ubogljiva in skromna podložnica, kakor na primer njena mama, gospa Marija, še zdaj misli in uči; zato se tudi zelo poredkoma prikaže pri njih, a je škoda, ker je zelo simpatična. A kaj, njena mama bi hotela spraviti vse k uri češčenja, Marta pa prav gotovo ni ustvarjena za takšna opravila. Ravno narobe, lani je na primer razburila vse sorodstvo, ko je izginila s sinom trgovca s šipami in kristali. Menda je trgovec nasprotoval sinu, ker je bil premlad in ker je bila ona samo dekla. Saj natanko ne vé. A ušla sta, tako da so ju dolgo iskali, policija in sorodstvo, in nekdo je menda rekel, da ju je videl ob Dobrdojskem jezeru, tako da so odšli tudi tja in so rogovlili z dolgimi preklami po vodi, ker so se bali, da sta si vzela življenje. In toliko bolj je bilo vse napeto in moreče, ker bi bil moral fant tiste dni k vojakom in je bil tudi s tega vidika ubežnik. Da, nazadnje sta se vendar spet prikazala, nekoliko poparjena, ker je nji, Marti, že minilo, on pa je moral v luknjo. Takrat jih je Marta slišala od njenega očeta, svojega strica, a si ni jemala preveč k srcu takšnih pridig. No, fant je potem šel k vojakom, ona pa si je našla novo službo in novega fanta.

(Dalje prihodnjič)

tedenski program

RADIO CELOVEC

NEDELJA, 16. 12.: 7.10 Duhovni nagovor — Po vaši želji. — PONEDELJEK, 17. 12.: 13.45 Informacije — Zborovske skladbe. — TOREK, 18. 12.: 9.30 Land an der Drau — Dežela ob Dravi. — 13.45 Informacije — Športni mozaik — Otroci, poslušajte! — SREDA, 19. 12.: 13.45 Informacije — Koroški zbori pojo — L. Detela: Današnja književnost v nemškem jeziku — 2.: Uwe Johnson in Siegfried Lenz. — ČETRTEK, 20. 12.: 13.45 Informacije — Iz kulturnega življenja koroških Slovencev. — PETEK, 21. 12.: 13.45 Informacije — M. Kumer: Tam, kjer so trojne Libuče — 3. del. — SOBOTA, 22. 12.: 9.05 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

AVSTRIJSKA TELEVIZIJA

1. PROGRAM

NEDELJA, 16. decembra: 15.45 Za otroke od 8. leta naprej — 16.10 Za mladino od 14. leta dalje: Snubijo nas — 16.35 Za družino: Smučarska gimnastika — 17.05 Trailer — 17.05 Dvorišče ponijev, lahko noč za najmlajše — 18.00 V soboto ob šestih — 18.30 Prizma: magazin za današnjo ženo — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Šport — 20.05 Adventni pogovor — 20.15 Don Juan. Filmsko poročilo o tirolski srednjeveški verski igri — „Zakonsko sodišče“ — 21.45 Čas v sliki — nočna izdaja in šport.

PONEDELJEK, 17. decembra: 18.00 Znanje — aktualno — 18.25 Kavboj Jim, lahko noč za najmlajše — 18.30 Stan Laurel in Oliver Hardy — 18.55 O gospodarstvu — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Ljudje na renču Shilu — 21.20 Otroci v našem miljeju — 21.30 Šport — 22.30 Čas v sliki — nočna izdaja.

TOREK, 18. decembra: 12.55 Smučanje za svetovni pokal. Smuk za ženske iz Zell am Seeja — 18.00 Walter in Connie: Tečaj angleškega jezika — 18.25 Kavboj Jim, lahko noč za najmlajše — 18.30 Alpe — most Evrope — 19.00 Avstrija v sliki z Južno Tirolsko — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Prostor za živali — 21.05 O filmu — 21.55 Smuk za ženske iz Zell am Seeja; za svetovni pokal — 22.25 Čas v sliki — nočna izdaja.

SREDA, 19. decembra: 10.00 Televizija v šoli: Fizika za vse — 10.30 Epilog — Ernst Krenek — 11.00 Program za delavce: Zaljubljen, zmešan in neporočen — 12.55 Smučanje za ženske. Svetovni pokal iz Zell am Seeja — 16.30 Za otroke od 6. leta dalje: Presenečenje v Gašperčkovih hišici — 17.05 Gradbišče — 17.45 Za otroke od 11. leta dalje: Antena — 18.00 Tečaj francoskega jezika — 18.25 Kavboj Jim, lahko noč za najmlajše — 18.30 Trije dečki in tri dekllice — 18.55 Oddaja SPÖ — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Obzorja — 21.05 Melanholijski — 21.55 Smučanje za svetovni pokal za ženske iz Zell am Seeja — 22.25 Čas v sliki — nočna izdaja.

ČETRTEK, 20. decembra: 10.00 Televizija v šoli: Kaj lahko postanem? — 19.30 Albrecht Dürer: Praznik rožnega venca — 11.00 Nepoznano sosedsvo — 11.30 Obiščemo atelje — 12.00 Tečaj francoščine: Božič — 18.00 Tečaj italijanskega jezika — 18.25 Kavboj Jim, lahko noč za najmlajše — 18.30 Šport — 18.55 Šepetanje v stanovanju — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Milijonska zadeva, selarska komedija — 22.05 Čas v sliki — nočna izdaja.

PETEK, 21. decembra: 10.00 Televizija v šoli: Fizika za vse — 10.30 Gost pri Friederiki Mayröcker, Ernestu Jandlu in Gerhardu Rühmu — 11.00 Program za delavce: Milijonska zadeva — 12.45 Klub seniorjev — 18.00 Orientacija — 18.25 Kavboj Jim, lahko noč za najmlajše — 18.30 Zaljubljen v čarovnico — 18.55 Oddaja zvezne gospodarske zbornice — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Keraban, trmoglavac — 21.50 Čas v sliki — nočna izdaja — 21.55 Dave doma v vseh posteljah.

SOBOTA, 22. decembra: 12.15 Smučanje za moške v svetovnem pokalu iz Schladminga: Smuk — 15.00 Veliki svetovni orkestri — 16.00 Apollo 17 — 16.30 Za otroke od 5. leta dalje: Listamo po slikanici — 16.50 Pošiljka z mišjo — 17.15 Za družino: Nenavadni lov — 17.25 Poklic — aktualno — 17.30 Potovanje polenovke — 17.55 Začetek tekmovalstva: „Zdaj“ — 18.25 Kavboj Jim, lahko noč za najmlajše — 18.30 Kultura — posebno — 18.55 Heinz Conrads v soboto zvečer — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Kulturno-zabavna oddaja Rudija Carella — 21.20 Šport — 22.05 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.10 Črna sokol.

2. PROGRAM

NEDELJA, 16. decembra: 18.00 Tedenski magazin — 18.30 Prerezi — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Kultura — posebno — 20.10 Izobrazba — aktualno — 20.15 V lastni zadevi — 21.45 Vprašanja kristjana — 21.50 Čas v sliki.

PONEDELJEK, 17. decembra: 18.30 Televizija v šoli: Kaj lahko postanem? — 19.00 Pohabljeni otrok — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.00 ORF danes — 20.06 Šport — 20.09 Izobrazba — aktualno — 20.15 Brez nagobčnika — 21.15 Šanson Jeana Cocteaua (Žana Koktoja) — 21.50 Avstrija v sliki, čas v sliki in kultura.

TOREK, 18. decembra: 18.30 Televizija v šoli: Formalna logika — 19.00 Morska biologija — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.00 ORF danes — 20.06 Šport — 20.09 Izobrazba — aktualno — 20.15 Znamenje umirajočega — 22.15 Avstrija v sliki z Južno Tirolsko, znanje — aktualno, čas v sliki in kultura.

SREDA, 19. decembra: 18.30 Televizija v šoli: Tečaj francoščine — 19.00 Zgodovina v slikah — Benetke — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.00 ORF danes — 20.06 Šport — 20.09 Izobrazba — 20.15 Zabavna oddaja Dicka Cavetta — 21.00 Vesoljska ladja Enterprise — 21.50 Avstrija v sliki, čas v sliki in kultura.

ČETRTEK, 20. decembra: Televizija v šoli: Obiščemo atelje — 19.00 Stik — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.00 ORF danes — 20.06 Šport — 20.09 Izobrazba — aktualno — 20.15 SOS otroška vas — Hermann Gmeiner — 20.15 Swing in — 21.40 Zgodbe, ki jih ne moremo pojasniti — 22.05 Avstrija v sliki, čas v sliki in kultura, šport.

PETEK, 21. decembra: 18.30 Kaj bi morali znati — naučeno utrditi — 18.45 Pohabljeni otrok — 19.15 Pri vožnji misliti na vse — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.00 Spotoma ob konec tedna — 20.06 Šport — 20.09 Izobrazba — aktualno — 20.15 Holiday Inn (odprto samo na praznik) — 21.50 Avstrija v sliki, orientacija, čas v sliki in kultura.

SOBOTA, 22. decembra: 16.55 Pomoč, moja nevesta krade — 18.30 Mini-Max — 18.55 Glasbena poročila — nato veselje ob glasbi — salzburški baritonski trio — 19.30 Čas v sliki — 20.00 ORF danes — 20.06 Šport — 20.09 Izobrazba — aktualno — 20.15 Ljubezen prenašati z veseljem, William Shakespeare — 22.10 Čas v sliki.

LJUBLJANSKA TELEVIZIJA

NEDELJA, 16. 12.: 8.40 J. Hašek: Prigode dobrega vojaka Švejka — 9.40 Po domače z veselimi hmelnjarji — 10.10 Kmetijska oddaja — 10.55 Mozaik — 11.00 Otroška matineja — 11.45 Poročila — 11.50 TV kašipot — 18.05 Moda za vas — 18.15 Poročila — 18.20 Zgodbe o slonu — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.30 3-2-1 in TV barometer — 20.40 Filip na konju — 21.20 Jazz na ekranu — 21.35 Športni pregled — 22.05 Poročila.

PONEDELJEK, 17. 12.: 9.10 Odprta univerza — 9.35 TV v šoli — 10.30 Angleščina — 10.45 Nemščina — 11.00 TV v šoli — 16.10 TV v šoli — ponovitev — 16.45 Madžarski TV pregled — 17.30 Gregec reši ujetnike — 17.45 TV obzornik — 18.00 Mozaik — 18.05 Večer švicarske TV — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.25 3-2-1 in TV barometer — Nadaljevanje švicarskega večera — 23.00 Poročila.

TOREK, 18. 12.: 9.35 TV v šoli — 10.40 Ruščina — 11.00 TV v šoli — 16.45 Madžarski TV pregled — 17.45 Čudežna kitara — 18.00 Risanka

— 18.10 Obzornik — 19.25 Pevski zbor iz Škofje Loke — 18.55 Mozaik — 19.00 Šolska TV: Nova matematika — 19.20 Vietnam — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.25 3-2-1 in TV barometer — 20.35 Pogovor z velenjskimi rudarji — 21.25 H. Fallada: Sam med volkovi — 22.15 Poročila.

SREDA, 19. 12.: 8.20 TV v šoli — 11.00 TV v šoli — Športno popoldne — 17.50 Otroci naše šole — 18.05 Risanka — 18.15 Obzornik — 18.30 Od filma do filma — 18.50 Marksizem — 19.15 Mozaik — 19.20 Kaj hočemo: Ob ustanovnih in kongresnih razpravah — 19.45 Kozmetično ogledalo — 19.50 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.25 3-2-1 in TV barometer — 20.35 Točno opoldne — 22.00 Nokturno: Iskre v očeh — 22.15 Poročila.

ČETRTEK, 20. 12.: 9.35 TV v šoli — 10.30 Angleščina — 10.45 Nemščina — 11.00 Francoščina — 16.00 Šolska TV: Nova matematika — 17.45 Madžarski TV pregled — 17.40 Iz slovenske književnosti — 18.05 Obzornik — 18.20 Mozaik — 18.25 Shane — 19.15 Delavska TV tribuna —

19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.25 Kam in kako na oddih — 20.40 Monitor — 21.30 Očetje in sinovi — 22.30 Poročila.

PETEK, 21. 12.: 9.30 TV v šoli — 11.00 Angleščina — 16.10 Angleščina — ponovitev — 16.45 Madžarski TV pregled — 17.30 Pisani svet — 18.15 Obzornik — 18.30 Risanka — 18.40 Rekreacija: Masaža — 18.50 Pet minut za boljši jezik — 19.00 Mozaik — 19.05 Mladinski pevski festival v Celju — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.25 3-2-1 in TV barometer — 20.35 Edini izhod — 22.00 Poročila — 22.05 Ob dnevu JA.

SOBOTA, 22. 12.: 9.35 TV v šoli — 11.00 TV v šoli — 16.25 Košarka Rabortnički: Crvena zvezda — 18.00 Obzornik — 18.15 Daktari — 19.05 Moda za vas — 19.15 Gledališče v hiši — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.25 3-2-1 in TV barometer — 20.35 3x7, kviz — 21.25 Barvna propagandna oddaja — 21.30 Pravniki — 21.55 Poročila — 22.00 Colditz — 22.50 Poročila.

Mednarodno posvetovanje o prometnih zvezah v Ljubljani

TRST. — Deželni odbornik za industrijo in trgovino Stopper se je v preteklih dneh udeležil v Ljubljani mednarodnega posvetovanja o prometnih zvezah med Podonavjem in gornjim Jadranom.

Posvetovanje je organizirala trgovinska zbornica Slovenije s sodelovanjem sklada Borisa Kidriča, zavoda za urbanistiko in vodnogospodarske skupnosti Slovenije, iz tujine pa je sodeloval konzorcij za beneško vodno pot in odcpe. Namen posvetovanja je bila tehnično-znanstvena preveritev rečne zveze med Jadranom in Donavo. Argument je za jadranske države zelo zanimiv, še posebej pa za Benečijo-Julijsko krajino in Slovenijo. Ob priložnosti svojega obiska v Ljubljani je odbornik Stopper obiskal ministra za gospodarska vprašanja Petroviča in ministra za gospodarsko načrtovanje Novinška. Na pogovoru s slovenskimi vladnimi predstavniki je odbornik Stopper opozoril na pomembnost vodne poti Soča-Sava-Donava, na katero ne smemo gledati zgolj kot na zблиžanje med Jadranom in Donavo, temveč tudi kot na podaljšek pomorskega kanala Trst—Benetke. Ta podaljšek je življenjsko važen zaradi splošnoprometnega razvoja. Če do tega ne bo prišlo, se bo preostali promet še bolj usmeril v severna pristanišča.

Predstavniki Furlanije-Julijske krajine je končno izrazil željo, da bi na podlagi tehnično-znanstvenih predlogov iznešenih na Vdovec, star 68 let, si želim družico take starosti kot jaz, Slovenka, brez otrok. — Pisma pošljite na uredništvo Našega tednika pod: „okolica Beljak“.

Velika umetnost

(Nadaljevanje s 7. strani)

In zopet udarim enega po goltancu. Tedaj zapazim, da teče enemu izmed amaterjev iz nosa kri, ostali pa baš zaradi tega šele tedaj pridejo v element.

„Bratje,“ kričim, „kaj se to pravi? Zakaj moram toliko trpeti?“

Tedaj pomoli izza kulise režiser svoj nos. „Bravo, Vasja,“ reče, „ti igraš čudovito. Le tako dalje!“

In uvidim, da je vse moje kričanje zaman. Kajti naj rjovem kolikor hočem, vedno se imenitno strinja s prizorom.

Padem na kolena.

„Bratec,“ prosim, „režiser Ivan Pavlovič, ne morem več! Spustite zastor. Uropali mi bodo zadnji prihranek!“

Mnogo teaterskih strokovnjakov je tedaj zapazilo, da teh besed v igri ni in stopili so izza kulis. Tudi sufler — hvala mu! — je zlezal iz svoje omare.

Dejal je: „Zdi se mi, meščani, da so trgovcu zares iztrgali denarnico!“

Spustili so zagrinjalo. V zajemalki so mi prinesli vode in pil sem jo.

„Bratec!“ sem dejal, „režiser Ivan Pavlovič, kaj naj se to pravi? Med igro mi je nekdo izmaknil denarnico!“

Tedaj so preiskali amaterje. Toda denarja niso več našli. Prazno denarnico je nekdo vrgel med kulise, denar pa je izginil, kot bi ga bil odpihlil.

In ljudje še govore o umetnosti — jaz vem, kaj to pomeni, jaz sem sam igral!...

prejšnjih dveh posvetovanjih v Gradcu in Trstu, prišlo čimprej do konkretnih idej, ki bi jih lahko izkoristili na ravni političnih pobud. To bo — je še dejal Stopper — v interesu tudi vse Evrope, ki si ne sme dovoliti zamud na poti k napredku.

Spomini s pariške mirovne konference

Pred kratkim je Slovenec dr. V. Kisovec, ki je bil med redkimi živječimi Jugoslovani, ki se je udeležil pariške mirovne konference, obujal svoje spomine nanjo v tržaškem listu »Gospodarstvo«.

Dr. Kisovec, ki je na pariški mirovni konferenci po prvi svetovni vojni sam sodeloval v jugoslovanski delegaciji, je dobro poznal gospodarska in pomorska vprašanja a hkrati tudi Pariz in pariško okolico — kot absolvent visoke šole za socialne vede. Prav zaradi tega ga je srbska vlada izbrala za delegata na pariški konferenci.

Jugoslovanska delegacija je bila tedaj obstajala iz vseh skupin: prvo so sestavljali neposredni predstavniki srbske vlade, drugo pa predstavniki predelov Jugoslavije, ki so bili odtrgani od nekdanje Avstroogrške in priključeni k novi državi Srbov, Hrvatov in Slovencev. Tedaj so bili v delegaciji tudi znani tržaški politiki dr. Rybar, Bogumil Vošnjak, pa tudi dr. Trumbič in Velizar Jankovič ter Slovenec Zužanič, ki je že v predvojnih časih živel v Beogradu.

Srbi so se tedaj v Parizu laže uveljavljali, ker so lahko nastopili kot zmagovalci na zavezniški strani, medtem ko je bilo delo Slovencev in Hrvatov težavnejše, ker so poprej politično delovali v Avstroogrski, torej v premagani državi. Srbi so sicer že poprej imeli dobre zveze s Parizom. Sicer so prav Srbi pomagali Slovencem in Hrvatom ter jim olajševali stike s Francozi in drugimi delegacijami. Predavatelj se je mimogrede dotaknil tudi koroškega vprašanja.

SMUČANJE

Veslesalom in smuk za moške

V veslesalomu v Val d'Isereu je zmagal Avstrijec Hansi Hinterseer, drugi je bil Schmalzl (Italija), 3. Piero Gros (Italija).

V ponedeljek so tekmovali smučarji v smuku. Za senzacijo je poskrbel mladi Italijan Herbert Plank iz Sterzinga (Južna Tirolska). Takoj za njim sta se uvrstila na 2. mesto Werner Grissmann, 3. naš Korošec iz Fresacha (Breze) Franz Klammerr. Torej prav tako lep uspeh za Avstrijo.

Naš tednik

Izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uprave 82-6-69. — Telefon uredništva in oglašnega oddelka 84-3-58. Naročnina znaša: mesečno 10.— šil., letno 100.— šil. Za Italijo 3400.— lir, za Nemčijo 24.— DM, za Francijo 30.— frf., za Belgijo 300.— bfr., za Švico 25.— šfr., za Anglijo 3.— f. sterl., za Jugoslavijo 60.— N. din, za USA in ostale države 7.— dolarjev na leto. — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Janko Tolmajer, Radiše, p. Zrellec. — Tiska Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.

Za dom — za prijatelje

DARILA ZA BOŽIČ

nudi domače podjetje

Rutar-Center

A 9141 DOBRLA VAS — EBERNDORF
Telefon 0 42 36 - 381